

GROOT-ROTTERDAM

ZEEUWSCHE EDITIE

REDACTIE EN ADMINISTRATIE: MAURITSWEG 38, TELEFOON 540.

ABONNEMENTSPRIJS: Per week 12½ cent; Per kwartaal f 1.62⁵ bij vooruitbetaling (per post ook voor Ned. Indië f 1.75) Voor het overige buitenland: porto extra. Losse nummers 15 cent
VOOR ADVERTENTIEN wende men zich tot de Reclame-afdeeling, Keerweerlaan 21-25, Rotterdam. Telefoon 12004 of tot „Werkkracht“, Nassauaan 49, Telefoon 14040 Haarlem.

„STILLE NACHT, HEILIGE NACHT”

Naar een oud schilderij

KERSTGEBRUIKEN IN VROEGER EEUWEN

In de eerste dagen na het St.-Nicolaasfeest verschijnen de Kerstganzen. Tot het Kerstavondvermaak behoorde vroeger het loten om een gans, wat natuurlijk in de herbergen of kroegen plaats vond, waar het vette beest al geruimen tijd te voren aan een spijker te pronk hing. Maar oudtijds had het volk nog een ander Kerstavond-vermaak. — Jongelingen en meisjes liepen, in troepen verenigd, langs de straat Kerstliederen te zingen.

Of dit gezang meer bijdroeg tot stichtelijke voorbereiding voor „de hoogste feest van 't jaer” dan de verlotingen, is niet juist te zeggen, maar nog vroeger ging het er veel vrolijker toe. De voorname en luidruchtigste pret op Kerstavond bestond toen in het rondbrengen van geschenken, dat, om de opschudding welke dat gaf, reeds in de middel-eeuwen verboden werd.

Te Kampen werd het op een boete van tien pond afgekeurd „op kersavent ghelt te senden of brengen in enighs mans huis.”

Het Kerstfeest had de eerste drie heilige dagen van 't oude Joel- of Midwinterfeest vervangen, hoewel de Kerstdag in het oosten van ons land soms nog wel Midwinter genoemd wordt. Het Joelfeest was aan den Germaanschen zonnegod gewijd, die in de taal onzer voorouders Fro heette. Maar hoe de geloofsverkondigers ook probeerden Fro „er uit” te krijgen, het volk behield toch nog aangename herinneringen aan hem. Een everzwijn met gouden borstels was het dier, dat hem steeds vergezelde.

Wat de Kerstliederen betreft, deze waren ontelbaar. Men onderscheidde ze vroeger in vier soorten: kerk-, volks-, kinder- en nachtwachtsliedjes. Op vele plaatsen was in gebruik, dat de nachtwacht van Kerstnacht tot Nieuwjaar en soms wel tot Driekoningen zijn kerstliederen met eentonig gedreun uitgalmden. Heel vaak moest de vrouw haar man in dat werk bijstaan om hem dan regel na regel voor te zeggen. Dat er aan dat gezang wel eens iets mankeerde is wel te begrijpen, want ieder vogeltje zingt

Baantje glijden is een vermaak, dat vooral door de jongens druk beoefend wordt. Voor den argeloozen wandelaar zijn deze banen soms een ware kwelling en menigeen slaat de schrik om het hart als hij per ongeluk tusschen eenige banen terecht is gekomen. Bovenstaand kiekje werd gemaakt op de Vlietlaan te R'dam.

zooals het gebekt is, en van iederen nachtwacht behoefde men nu juist niet te vergen, dat hij een zeer goede stem had.

In den Haag had men in 1868 een nieuw Kerstvermaak uitgedacht. Boven op den toren hadden muzikanten plaats genomen, die hun bazuingeschal over de stad zouden laten weerklinken. Maar de Hagenaars hebben er nooit iets van gehoord, want de wind speelde met de klanken en voerde ze ver weg over de stad, naar Delft. En de goede Delftenaars, die niets wisten van dat nachtelijk concert op „den Haagschen Peperbus” schreven, dat hoorngetoet toe aan de Tramway-omnibus welke, naar zij dachten, nog zeer laat reed.

Het Kerstblok, dat in de 2de helft van de vorige eeuw nog ieder jaar helder onder den schoorsteen vlamde, stamde af van een zeer oud gebruik. In 1264 werd het toegestaan, dat ieder tegen het Kerstfeest

Sneeuwballen-gooien, baantje-glijden en sleedje-rijden zijn wel de drie voornaamste dingen, waarmee de jeugd zich na sneeuwval kan vermaken. Van de twee eerste gaven wij reeds een kiekje en om het trio vol te maken, plaatsen wij hierboven nog een aardig plaatje van het sleedje-rijden.

Rotterdam in wintertooi. — Een kijkje vanaf het Witte Huis op de wit besneeuwde stad. Links het Beursstation. In het midden op den achtergrond de Groote of St.-Laurenskerk.

vrij was, doode boomen uit het bosch te halen, om die in zijn huis te branden.

In Vlaanderen bestond een oud gebruik, dat in zwang gebleven is tot aan de invoering van „'t Hollandsch verbeterd onderwijs”, d.i. tot 1820 à '25, dat de schooljongens „Kersavondblokken” voor den meester meebrachten. In dien tijd, en ook later nog, brandde het groote kerstblok in den huiselijken haard. Zoo'n blok was gewoonlijk zoo groot als men maar krijgen kon. De kinderen stonden of zaten in een halven kring om het knetterende vuur en zongen dan een kerstliedje, waarvan eenige regels luiden:

„We zitten samen bij
den haard,
en eten koek met
pruimentartaart.”

Die koeken, waarvan in het laatste regeltje gesproken wordt, waren door het geheele land bekend, en zij waren dan ook nog een oude Joels of Midwinterherinnering.

Tweemaal in 't jaar moest men groote brooden of koeken hebben, met Paschen en Kerstmis. — Die koeken moesten niet alleen groot, maar ook lekker zijn en

Bij den Heemraadssingel te Rotterdam vermaakte de jeugd zich met sneeuwballen gooien. 't Was een lust om te zien hoe er van deze frissche wintersport genoten werd.

daarom werd in November 1699 een keur uitgevaardigd, waarbij bepaald werd, dat daartoe alleen „de blom van het tarwemeel gebruikt mocht worden. Maar dan moest het „grovere gedeelte” vermengd worden met het deeg van ander brood. Dat de bakkers toch hun gewonen gang gingen, behoeft niet eens gezegd te worden; 't was de gewone geschiedenis. Met het kijken naar het knetterende kerstblok kon de tijd, welke verliep tusschen kerstgans en kerstkoek, niet gevuld worden, en daarmede heeft men de geboorte van de kerstspreekjes. Hoe verwonderlijker, hoe mooier ze waren, en ze werden van geslacht tot geslacht verteld, telkens aangedikt of verwrongen, al naar gelang het vernuft van den verteller of de vertelster dat ingaf. Vele van die kerstspreekjes zijn verloren gegaan, hoewel ze in de 18de eeuw wel in ons land zijn gedrukt en uitgegeven; de oudste, en waarschijnlijk ook wel de bekendste, zijn de sprookjes van „Moeder de Gans” (de Kerstgans), die ook

thans nog wel opgeld doen. De tegenwoordige kerstspreekjes, we kunnen beter zeggen: kerstverhaaltjes.

Een aardig kiekje uit het geheel in winterkleed gestoken Park te Rotterdam.

en daarom altijd groen, die met zijn takken en wortelen hemel en aarde omvatte. De heilige bronnen ontsprongen aan den voet van dien boom; zijn kroon overschaduwde het geheimzinnige meer, waaruit de drie Nornen of Schikgodinnen te voorschijn kwamen; van zijn takken druppelde een zoete dauw, „honigval” genaamd. En die boom was zoo diep in 's volks geest geworteld, dat het dien niet kon vergeten en daarom werd er, evenals aan den Meiboom en zooveel andere heidensche overleveringen, een christelijke beteekenis aan gegeven. Het boompje, dat thans op Kerstavond in de huiskamer wordt neergezet, moest natuurlijk wat lekkers en speelgoed aan de takjesdragen.

N. J. A.

Kijkje op den besneeuwden Coolingsingel te Rotterdam. Rechts het Postkantoor en het stadhuis. Op den voorgrond kerstboomen, die met hun witte takjes een echte Kerststemming opwekken.

zijn van een geheel ander karakter. Het moet nu iets zijn, dat in den modernen tijd thuis behoort, in dezen tijd, dat kinderen zelfs hun schouders voor sprookjes ophalen.

Nadat de kerstkoek gesloopt was, kwam 't ganzenbord op tafel en daarmede werd de avond besloten.

Ten slotte willen we nog iets zeggen over den Kerstboom.

In de Geldersche Volksalmanak van 1887 stond o.m. ge-

Ondanks sneeuw en koude had de ijsman toch klandizie. Of zou hij soms warme ijswafels verkocht hebben?

Winterstemming bij de Kolk te Rotterdam. 't Is wel een schilderachtig hoekje: de fijne met sneeuw bedekte takjes der boomen en de wit besneeuwde schuiten.

DE BRIEVENBESTELLER

Het was nog maar 'n week of twee vóór Kerstmis, en toch had Nicolaas Pyke vreeslijk het land. Hij sloeg zóó wild en woest op het gloeiende hoefijzer, dat voor hem op het aambeeld lag, dat het ding al gauw tot een vormlozen klomp geslagen was. Door de open deur der smidse kon hij den straatweg zien en den dorpswinkel van Pendlehurst, waarin de knappe nieuwe brievenbesteller over de toonbank heen, een praatje maakte met Jeanne Upcott, de lieve, aardige, naar de laatste mode gekleede dochter van den winkelier.

Waarom had Nicolaas Pyke zoo het land? Wat mankeerde hem? Niets anders, dan dat hij kort geleden Jeanne ten huwelijk had gevraagd, in de meening, dat hij haar daarmee een groote eer bewees. Maar hij had een blauwtje gelopen. Jeanne was een wel-opgevoed beschaafd meisje, dat niet onbeleefd tegen hem was, maar toch zag hij spoedig in, dat zij, ondanks z'n groote, krachtige handen en z'n gespierde, sterke armen, niets van hem hebben moest.

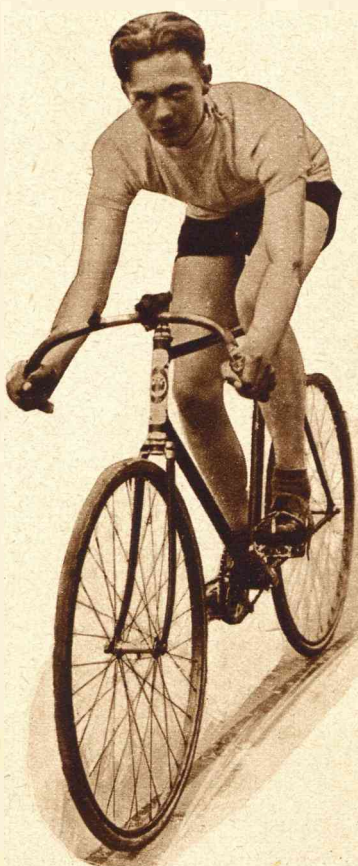
Nicolaas nam een ander hoefijzer om het te bewerken. Die blauwoogige satelliet van den Directeur der Posterijen kwam elken morgen om 8 uur op z'n fiets van Newmarsh in Pendlehurst en bezorgde daar dan een of twee dozijn brieven en poststukken. Ook moest hij de brievenbus lichten, die tegen den buitenmuur van den winkel stond. Maar dit geschiedde niet vóór tien uur, waardoor hij ongeveer een uur tijd had om uit te rusten.

Zijn voorganger, de nu overleden oude brievenbesteller, had dien leegen tijd besteed om in de smidse over alles en nog wat met Nicolaas te redeneeren. Willem Trent week van die gewoonte van zijn voorganger af. Hij had denzelfden postdienst in den namiddag. Omstreeks half drie had hij in den regel de post bezorgd; twee uren later lichtte hij de bus. De bus was juist gelicht; hij dronk nu bij Jeanne een kopje thee.

Nicolaas liet z'n hoefijzer koud worden en was weldra in diep gepeins verzonken.

Twee dagen daarna stak Willem Trent een paar brieven in de bus van den dominé, ging uit den weg voor een grooten straathond, overhandigde Jeanne's vader een circulaire van een geldschietster en keek daarna het meisje zelf droevig aan.

DOOR P. I. Q.

ONZE ZEEUWSCHE WIELRENNERS.
De Sas van Gentsche wielrenner
Antoon Mijsbergh.

„Ik kan vanmorgen niet hier blijven,” zei hij; „ik moet een prentkaart bij de oude juffrouw Transom op „Westeinde” bezorgen.”

„Westeinde” nu was precies een half uur gaans; het lag niet aan den grooten weg. Men kon er alleen komen langs een smal voetpad, dat naar een steile hoogte liep. Op den top van die hoogte gekomen, daalde men, steeds over het voetpad, naar beneden. In December was die weg zóó modderig, dat men er niet over kon fietsen; waarbij nog kwam, dat het geaccidenteerd terrein zich zeer slecht daartoe leende. Men deed verstandig, als men te voet naar „Westeinde” ging. Het huis zelf was weliswaar ook langs een anderen weg, dien van Newmarsh, te bereiken, maar die lag niet in de postbestelling van Pendlehurst.

Willem liep moeizaam den heuvel op en weer af. Er was een uur mee gemoed, en hij kwam juist op tijd terug om z'n brieven een beetje te sorteerren, het slijk van z'n schoenen af te schrapen en weg te rijden. Hij was zeer verwonderd, toen Nicolaas Pyke hem grinnkend goeden morgen wenschte.

Bij de namiddag-postbestelling was weer een kaart voor „Westeinde”. Het was een prentkaart met een gezicht op Brighton. Willem keek zóólang naar het ding, totdat de hocken leelijk beduimeld waren. Er stond niets op de achterzijde, geen groeten, geen onderteekening, niets. Het adres was in drukletters met inkt geschreven. Aan het postmerk kon men zien, dat de kaart uit Pendlehurst verzonden was.

Den volgenden dag waren er weer twee briefkaarten, één 's-morgens, en één 's middags. Brie-

venbestellers spreken in den regel niet met het publiek over de brieven en bescheiden, die zij moeten bezorgen, maar Willem meende, dat in dit geval Jeanne niet tot het publiek behoorde.

„Iemand schijnt er aardigheid in te hebben, mij voor 't lapje te houden,” zei hij, boos, „ik denk dat ik vóór Kerstmis nog een nieuw paar schoenen noodig heb. Bovendien kan ik je maar even meer zien. Van ons babbeluurtje van vroeger zal waarschijnlijk niet veel meer komen.”

„Ja, en dat spijt me. Mag ik die kaart eens zien?” „Neen,” zei de brievenbesteller, „want dan zou ik het dienstgeheim schenden; dat gaat dus niet.”

„Och, wat! Jij met je dienstgeheim!” riep Jeanne; „dan was je voorganger in dat opzicht heel wat aardiger voor me dan jij, al kon hij m'n grootvader wel zijn. Hij liet me alles lezen.”

„Hier staat niets op,” zei Willem; „kijk zelf maar.”

„O,” hernam Jeanne; „nu weet ik, wie die kaart verzonden heeft. Het is Nicolaas Pyke. Onlangs was hij hier en kocht van vader een aantal van deze kaarten. Vader had ze goedkoop ingekocht, en ik herinner me nu, dat hij ze zelf van juffrouw Transom op „Westeinde” gekocht heeft, toen die nog niet lang hier was. Ze wilde ze kwijt wezen. Wat kan die idioot van een smid toch in zijn schild voeren, door haar die kaarten terug te zenden? Hij kent haar niet eens.”

„Nu begrijp ik er alles van,” hernam Willem. „Hij weet heel goed, dat als ik tweemaal per dag die hoogte op en af moet loopen, ik hier niet met je kan staan praten. Ik heb lust om dien kerel een gat in z'n hoofd te slaan.”

INSTALLATIE BURGEMEESTER CITTERS. — De nieuwe burgemeester op de stoep van het Gemeentehuis.

„Ik zou die kaart niet bezorgen” zei Jeanne, opgewonden. „Dat kan wel zijn, maar ik ben brievenbesteller, en het is mijn plicht, de kaart aan d'r adres te bezorgen.”

Twee dagen vóór Kerstmis kwam Willem in den winkel, om wat kruidenierswaren te koopen en naar „Westeinde” mee te nemen.

„Juffrouw Transom heeft me verzocht, om die voor haar mee te brengen, dan behoeft ze niet zelf hier te komen; het arme, oude mensch is ongesteld geweest.”

„Als zij wat meer verstand had,” zei Jeanne, vinnig, „dan zou ze dichter bij het dorp zijn gaan wonen. Waarom moest ze ook op zoo verre afstand van hier, een huis betrekken?”

„Ze ligt klaarblijkelijk overhoop met haar zuster in Brighton, en om niet meer aan de onaangenaamheden te denken, die zij met haar gehad heeft, wil ze zooveel mogelijk alleen zijn. Daarom verkocht ze ook die oude prentkaarten. Ze weet niet, wie haar die dingen zond, maar in de laatste dagen begint de eenzaamheid haar te drukken. Ik geloof, dat ze blij is in 't vooruitzicht, mij twee keer per dag te zien.”

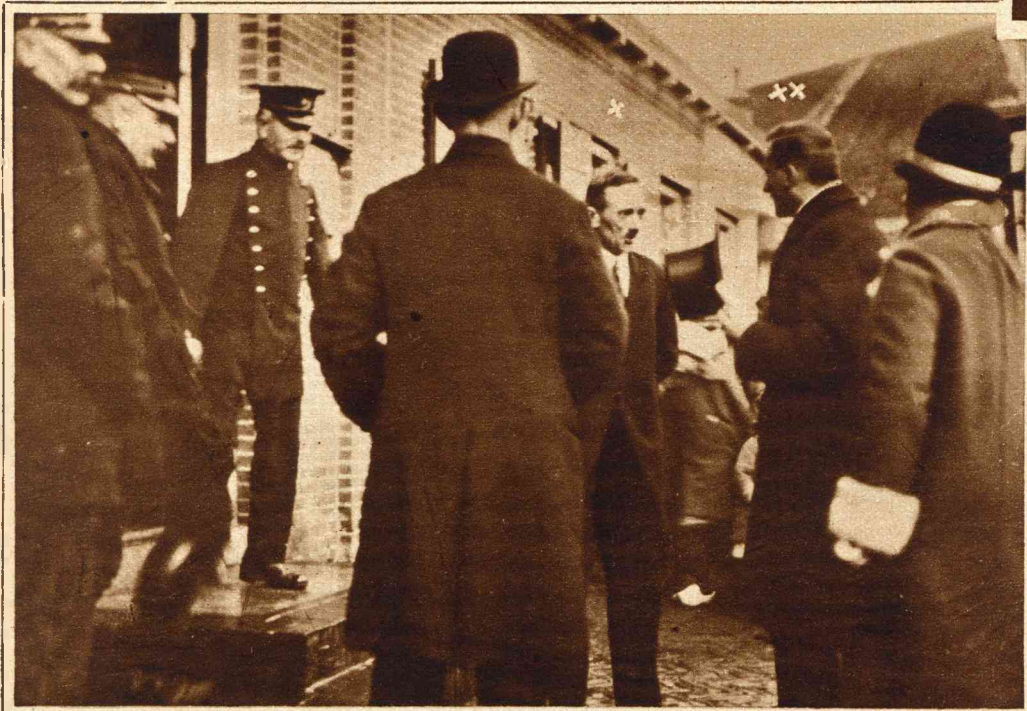
„Zij bevalt me niet,” zei Jeanne, hoe langer hoe meer ontstemd, „en jij bevalt me ook niet. Toen je nog tijd had om een uurtje met me te praten, had je het altijd over een auto-garage, die hier wel gauw voor den postdienst zou komen; nu geloof ik, dat je me maar wat op de mouw gespeld hebt. Je verlangt nu maar, om met dat oude schepsel te kunnen babbelen.”

Nadat zij dit gezegd had, keerde zij zich om en liep, terwijl ze van drift op den vloer stampte, de kamer uit.

Zij sloeg de deur met geweld achter zich dicht, en een tinnen keteltje, dat aan een spijker in den muur hing, viel naar beneden, en kwam op Willem's hoofd terecht.

Intusschen stond Nicolaas Pyke grijslachend voor zijn aambeeld en smeedde het eene hoefijzer na het andere.

Op den avond van den eersten Kerstdag, toen Willem van

INSTALLATIE BURGEMEESTER CITTERS

De vorige week Dinsdagmiddag werd de nieuwe burgemeester van Haamstede, Jhr. L. van Citters (XX) geïnstalleerd. — Wegens het plotseling sterfgeval van den vorigen burgemeester werden er geen feestelijkheden gehouden. Op onze foto wordt de nieuwe burgervader verwelkomd door den secretaris der gemeente, den heer Bont.

INSTALLATIE BURGEMEESTER CITTERS. — In de raadszaal, tijdens de installatie. Zittend v.l.n.r. de heeren Giljamse, wethouder; Blom, loco-burgemeester, Jhr. van Citters, burgemeester; Boot, gemeente-secretaris. Verder raadsleden en genodigden.

„Westeinde” terugkwam, was Jeanne niet in den winkel. Hij vond haar in den tuin.

„Luister eens,” zei hij. „Juffrouw Transom is ziek. Ze kon vandaag niet naar beneden komen. Zij zegt wel, dat het niet veel te beteekenen heeft, maar heeft toch iemand noodig om haar op te passen. Weet je ook iemand?”

„Nee,” antwoordde Jeanne; „maar dat komt er ook niet op aan. Vader kan me wel missen. Ik zal hem even zeggen, dat ik zelf naar juffrouw Transom zal gaan.”

Ze vulde een zakje met fijne koekjes, deed haar overschoenen aan en begaf zich op weg.

Den volgenden morgen was ze niet in den winkel. Willem was met een kerstgeschenk voor haar gekomen. Haar vader deelde hem mee, dat zij den vorigen avond niet thuis gekomen was.

Waarschijnlijk was Nicolaas Pyke van meening geweest, dat Willem met Kerstmis wel wat mocht uitrusten. Hij had geen kaart aan het bekende adres op de post gedaan. Er was echter een brief voor juffrouw Transom met het postmerk Brighton. Zonder dien brief zou Willem Trent ditmaal toch naar „Westeinde” gegaan zijn.

Jeanne was in de keuken; zij ruimde het ontbijt op en zei opgeruimd, terwijl ze den brief aannam:

„De oude juffrouw is veel beter. Ze was alleen een beetje vermoeid. Maar ik zal vandaag toch maar hier blijven.”

„En ik heb verder den heelen dag vrij,” antwoordde Willem peinzend.

„Het spreekt vanzelf,” zei Jeanne weer, „dat ik me vrij eenzaam zal gevoelen, als ze wat vroeg naar bed gaat.”

„Dan dunkt me het beste,” hernam Willem, „dat ik hier blijf om je gezelschap te houden. Geef me maar een theedoekje, dan zal ik je helpen afdrogen.”

Het is merkwaardig, hoe sommige jonge mannen in geestdrift voor een jong meisje geraken, als zij haar druk bezig vinden in de huishou-

ding. Menig man heeft later spijt gehad als haren op z'n hoofd, omdat hij verliefd werd op een meisje, dat bezig was met opgestroopte mouwen een pudding te maken.

Toen Willem dan ook met de ingrediënten kwam aandragen, waaruit een soort kerstpudding moest te voorschijn komen, kon hij dan ook niet nalaten haar een kus te geven, voor ze nog gewaar werd, dat hij een takje mistletoe omhoog hield. Een poosje later was hij het takje kwijt en wist niet waar het gebleven was. Maar hij zei zoo iets van: het kloppen van den brievenbesteller, en kuste haar nog eens, juist op 't oogenblik dat zij juffrouw Transom het een en ander op een presenteerblaadje bracht.

„Zoo, zoo,” zei de oude dame, met een knipoogje, „dat heb ik nu juist eens gezien.”

„Dat is zoo erg niet,” antwoordde Willem, vrijmoedig; „als Jeanne me hebben wil, dan trouwen we. Maar we moeten eerst een huis hebben.”

„Dit is een lief huis,” zei juffrouw Transom, op een toon alsof ze tot zich zelf sprak.

„Het is een prachtig huis,” zoo liet zich Jeanne nu hooren; „het staat me wel aan.”

„En uitstekend geschikt voor een auto,” ge met een benzine-pomp,” lie Willem er op volgen.

Toen kwamen ze tot de ontdekking, dat ze elkander bij de hand vasthielden. Ze kregen een kleur en lieten elkander los.

„Nu,” zei juffrouw Transom, „ik heb er al eens over gedacht om dit huis te verhuren en ik ben nu

INSTALLATIE BURGEMEESTER CITTERS. — Al was het geen feest, toch wapperde van vele huizen in Haamstede de Vaderlandsche driekleur, wat het dorp toch een eenigszins feestelijk aanzien gaf.

van plan om het aan jullie beiden te verhuren. Van allen die hier in den omtrek wonen, zijn jelui de eenigen, die mij vriendschappelijk gezind zijt en dit ook door daden hebt bewezen. Ik ga naar Brighton terug. Wie me die prentkaarten gestuurd heeft, weet ik niet, maar ik ben er niet boos om, want ze deden me aan m'n zuster denken. We zijn nu weer geheel met elkaar verzoend, en gaan weer samen wonen. De brief van zoeven was een Kerstkaart van haar.”

Nu vleide Jeanne het mooie kopje tegen Willem's schouder aan; hij had zijn arm om haar middel geslagen.

„En die benzine-pomp?” vroeg hij als een praktisch jongmensch, die, ofschoon verliefd, toch niet z'n persoonlijke belangen uit het oog verliest.

„Die kan je wat mij betreft, aanbrengen waar je wilt,” zei de oude dame. „Ik ben blij, dat je er over spreekt voor ik vertrokken ben.”

„Waarom?” vroeg Jeanne.

„Omdat ik je anders schriftelijke toestemming daarvoor had moeten geven en de arme brievenbesteller dien langen weg over de hoogte met dien brief had moeten afleggen. En misschien zou hij dan niet zoo geboft hebben als Willem.”

ONZE ZEEUWSCHE WIELRENNERS. — De jonge baan-renner Thilimont van Acker van Westdorpe, die in den loop van dit jaar 60 prijzen won.

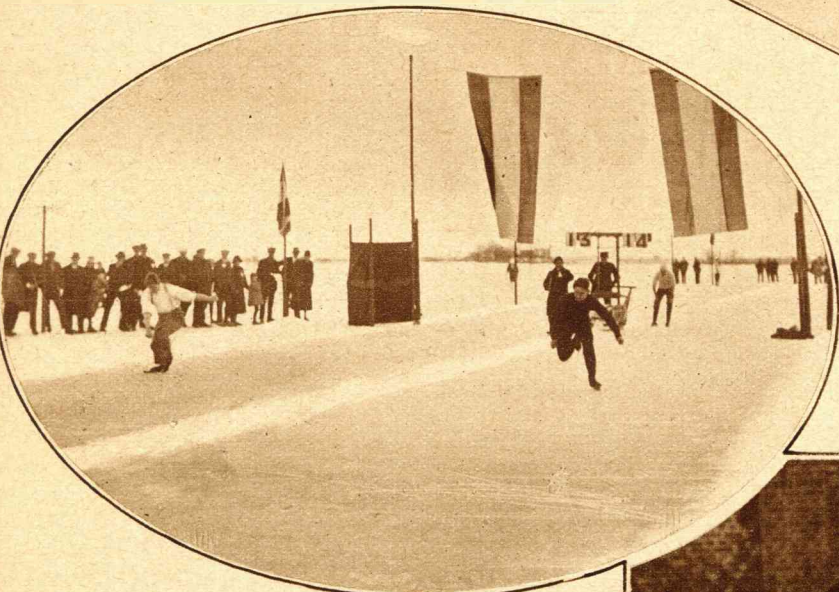
Holland op de schaats. Een tafereeltje op de banen van de Kralingsche IJclub „Jong geleerd, oud gedaan“.

SPORT VAN ZONDAG

Winter.

Men beweert wel eens, dat we hier in ons kikkerlandje negen maanden in het jaar winter hebben. 't Ligt er maar aan, wat men winter noemt. Wanneer tegenwoordig de kunstschilder een wintergezicht in beeld moet brengen, kan hij eigenlijk niet beter doen dan met vreemde kleuren 'n flink bemodderde straat, een onbegaanbaren landweg of een vuilen grijzen nevel te scheppen. Vroeger deden de meesten dat anders en de vele schilderstukken op dit gebied van voor honderden jaren getuigen van lange en strenge winters met overvloedig veel ijs en sneeuw.

Daar blijven we tegenwoordig koud van, of juist

In Friesland wordt veel werk gemaakt van de beroepsrijderij. Nauwelijks zijn de plassen met een ijslaag bedekt of de Friezen gaan in training. Een kiekje van de baan te Grouw.

gezegd nog, we worden zelden koud van die beide winterverschijnselen. Niettegenstaande de weinige kans, die ons wordt geboden, dragen we de wintersport, en meer speciaal die van schaatsenrijden, nog een even warm hart toe als onze voorouders van 300 jaren.

Wij hebben hier niet als de Zwitsers een Davos of St. Moritz, geen Chamoniz als de Fransen en geen wintersport-centra als de Zweden en Duitschers in hun hooggebergten, doch eigenaardig is het, dat er bijna geen land is, waar de wintersport zoo algemeen wordt beoefend, zoo'n sport voor de massa is, als in Holland.

Als we er maar de gelegenheid voor krijgen. Zondag j.l. hebben we zoo'n kans gekregen. 't Was maar goed dat de N.V.B. en de andere voet-

bal- en andere sportorganisaties, de wedstrijden hadden afgelast. Afgezien v.d. vraag, of er op de besneeuwde terreinen nog gespeeld had kunnen worden, zou de publieke belangstelling in elk geval zeer matig zijn geweest. Trouwens, vele spelers had men er evenmin voor gekregen. Mogelijk zal de redacteur van een of ander sportblad ons in den loop der week komen vertellen, dat onze velden bespeelbaar waren en dat er in Engeland toch ook gevoetbald is, doch we zullen die mededeeling voor kennisgeving aannemen. Wanneer er ijs is, blijve

het bruine monster verre van ons, en ruilt elk rechtgeaard sportman de voetbalschoenen maar al te graag voor de smalle ijzers.

Overal betrouwbaar was het Zondag nog niet. De belangstelling concentreerde zich dan ook voornamelijk op de ijsbanen, waar de kans voor een nat pak of nog erger altijd beduidend geringer is dan op vaarten en kanalen. Vooral de stadsmensen hebben zich moeten bepalen tot het baantje rijden op de terreinen van de ijsclubs, welke den kunstrijder meer genoegen bieden, dan hem of haar, wiens capaciteiten meer gebaseerd zijn op snelheid en het maken van flinke tochten.

Zoo'n ijsbaan overigens, is ten volle waard aandachtig beschouwd te worden. De krabbelaar vermaakt er zich even uitstekend als de meer gevorderde. Snelheidsmaniakken botsen er in flinke vaart

Athletiek, ondanks ijs en sneeuw. Een aardige kiek tijdens den 10 K.M.-veldloop van Graaf Willem II te Den Haag. Voorop gaat Klaasse, die 2e werd. De winnaar J. Zeegers bezet op deze foto de tweede plaats.

Bobslee-sport, maar in 't buitenland. In Holland kan deze sport, en dan nog gebrekkig, slechts op enkele plaatsen, zooals te Bloemendaal, Velp en in enkele plaatsen in Zuid-Limburg worden beoefend.

Van de Kralingsche IJclub. Tafereeltje aan den kant.

tegen rijders met meer plastische neigingen, doch het is ook alweer een gezegende eigenschap van het ijs, dat men er nimmer ruzie op krijgt.

Ook is er nog een categorie van personen — deze behoren meestal tot het vrouwelijk geslacht — wier optreden er meer op ingericht is, om de aandacht te trekken. Hun kennis van de edele kunst is meestal omgekeerd evenredig aan hun prachtige toiletjes. Doch ook zij amuseeren zich, vooral als er een galante ridder opduikt, die de gebrekkige kunde van de schoone wel op den koop wil toonen.

Zoo levert de ijspret sport en tevens vermaak voor jong en oud. Gaarne geven we zijn majesteit den voetbal ook tijdens de a.s. Kerstdagen de bons. Maar als het bovenstaande onder de aandacht van onze lezers komt, heeft het misschien al weer eenige malen geregend.

LORNA DOONE

Ik deed haar een eind uitgeleide over het moeras en toen zij op den veiligen weg was, stelde ik haar onder hoede van Jacob, om haar naar Dulverton te vergezellen. Toen zij mij vaarwel zei, had zij tranen in haar oogen; zij deed de groeten aan moeder en beloofde met Kerstmis terug te komen, als zij weg mocht.

Zooals te begrijpen is, bezocht ik Lorna zoo spoedig mogelijk en verhaalde haar alles, wat thuis was voorgevallen. Wij hernieuwden onze wederzijdsche liefdesbetuigingen en zwoeren elkaar, dat wij elkander trouw zouden blijven en wachten tot gunstiger tijden zouden aanbreken.

„En nu, John, zou ik je ook graag een verlovingsgeschenk geven,” sprak zij terwijl zij mij een zeldzamen antieken ring overhandigde, waarin een eigenaardig teeken was gegraveerd in den vorm van een kat. „Ik geef hem, omdat het mijn persoonlijk eigendom is. Vroeger hing hij aan mijn paarlencollier, dat grootvader zoo lang voor mij in bewaring heeft, omdat men het mij eens heeft willen ontsien; den ring gaf hij mij echter terug en zei dat ik trotsch op dat kleinnood mocht zijn. Sedert dien droeg ik hem aan een koordje op mijn borst, waar nu jouw mooie ring hangt. Waarom kijk je zoo verwonderd, John, zie je iets bijzonders aan dien ring?”

„Hij is wel vijftig maal zoo veel waard als mijn nietig cadeautje en veel te mooi voor een boer,” zei ik.

„Als de boer mij het ben wil, moet hij ook het liefdespand aanvaarden.”

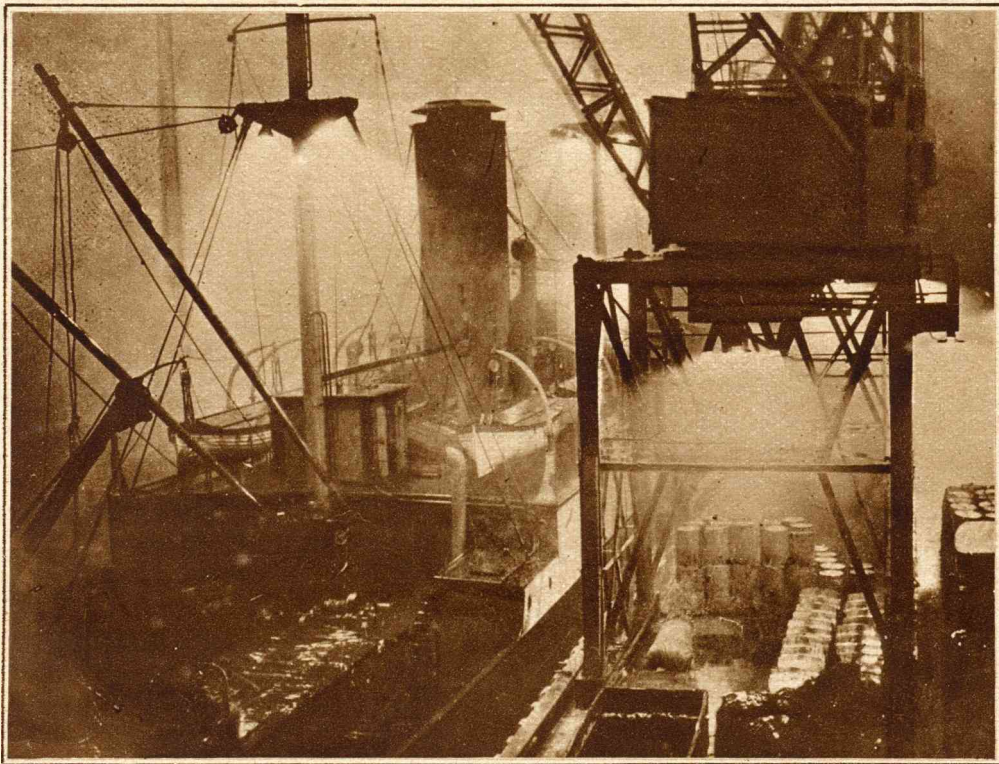
„Dan is het goed,” zei ik, den ring aan mijn pink schuivend, „ik zal hem mijn leven lang trouw dragen en hoop hem in het graf mede te nemen.”

XXV. EEN DOLZINNIG WAAGSTUK.

Imiddels was de Novembermaand ingetreden, toen wij op zekeren dag weer een gast in huis kregen. Het was mijn oude vriend Jeremias Stickles, die mij in Londen geld geleend en mij daardoor zeer aan zich had verplicht. Die verplichting en dank kwam hij nu terughalen; hij sloeg zijn hoofdkwartier bij ons op en iedereen moest zich naar hem schikken. Steeds ging hij 's-avonds uit en kwam 's morgens als het hem verkoos terug. Dat het dienstaaengelegenheden betrof, wisten wij, want er stonden veel ruiters en boden onder zijn bevel. Hij ging nooit ongewapend uit en zelfs naast zijn bed lagen sabel en pistool; ook had hij een groote volmacht met het koninklijk zegel er op, dat alle onderdanen, van den hoogsten tot den laagsten, beval, hem met lijf en leven, have en goed ter beschikking te staan, onder bedreiging van strenge straf. Wat zijn opdracht eigenlijk was, hield Stickles in het begin voor iedereen geheim. Geleidelijk kwam hij echter tot de overtuiging, dat hij mij kon vertrouwen en hoorde mij uit of ik iets van een samenzwering wist. Maar toen hij hoorde dat ik in politiek absoluut geen belang stelde, maar het steeds over den landbouw had, ging hij er met mij niet verder op in. Ik had trouwens wel wat anders te doen, want de laatste week had ik geen signaal van Lorna gehad — wij hadden nu een kleinen code van teekens op de rots afgesproken — en dit verontruste mij zoodanig, dat ik mij dikwijls ver in het Doonesdal waagde of ik een spoor van haar kon ontdekken. Het was echter tevergeefs en ik maakte het dolzinnige besluit den volgenden avond bij den hoofdingang op verkenning uit te gaan, want het stond bij mij vast, dat Lorna in gevaar was en ik liet mij door geen macht ter wereld weerhouden haar te beschermen. Ik begaf mij op weg en kwam tegen dat de duisternis inviel in de nabijheid van den hoofdingang en wachtte tot het geheel donker zou worden zijn. Ik luisterde met mijn oor tegen de poort en hoorde, dat eenige mannen aan het twisten waren en aan hun stemmen hoorde ik, dat zij dronken waren. Vermoedende dat zij niet scherp de wacht hielden, waagde ik de groote

Romantisch verhaal van R. D. BLACKMORE. Bewerkt door F. VAN VELZEN.

poortdeur zoo geruischloos mogelijk te openen. Zij bemerkten er niets van en ik kon hen van uit een donkeren hoek bespieden; ik had mij niet bedrogen, zij waren sterk beneveld. Ik waagde het dus, het raam van hun vertrek voorbij te sluipen en liep op goed geluk af naar een gebouwtje, dat op eenigen afstand geheel op zich zelf stond. Juist ging de deur open en zag ik bij het licht, dat uit de gang scheen, dat het een meisje was. Het was Lorna niet. Ik maakte echter uit hetgeen ik van mijn geliefde gehoord had op, dat het haar kamermeisje kon zijn en daarom riep ik

Londen heeft de laatste weken wel van slecht weer te lijden. De mist maakt het er vaak zoo donker, dat onze correspondent er dezer dagen, 's morgens om 11 uur deze foto kon maken, die er uitziet alsof ze 's nachts genomen werd.

zacht: „Gweny.” Zij bleef staan en keek mij verwonderd aan. „Gweny, ik ben John Ridd en moet juffrouw Lorna even spreken.”

„Houd u in 's-Hemelsnaam in de schaduw, ik zal haar roepen,” fluisterde zij. „Almachtig wat een reus bent u, zoo groot is niet een van de Doones;” toen verdween zij in huis.

Een oogenblik later ging het raam open en verscheen Lorna er voor, haar gelaat was krijtwit en vertrokken.

„Mijn God, John, ben je krankzinnig geworden?” fluisterde zij, terwijl zij mij haar hand reikte, die ik vurig kuste.

„Ja,” antwoordde ik, „ik ben bijna krankzinnig van angst om jou. Ik kreeg geen signaal meer, dus moest ik zelf wel komen.”

„Ik kon niet,” zei ze snikkend, „zij houden mij hier bijna den geheelen dag opgesloten. Grootvader is zwaar ziek en zal, vrees ik, wel sterven en dan ben ik verloren. Ik ben de eenige, die hem in zijn ziekte bezoek, de anderen bekommeren zich niet om hem. Maar ga nu heen, John, het zal je leven kosten!”

„Eerst moeten wij afspreken, wat er nu moet gedaan worden; zeg mij maar gauw, hoe wil je mij bericht zenden, als je in gevaar verkeert, dan ga ik direct weg.”

„Ik heb reeds een uitkomst bedacht,” sprak zij met vastberadenheid. „Zie je ginds dien boom met die zeven kraaiennesten? Weet je een plaats van waar je die kan zien?”

„Zeker, die kan ik wel vinden.”

„Gweny kan klimmen als een kat, niet waar Gweny? Zij is dezen zomer al dikwijls in dien boom geklommen, om naar de jonge vogels te kijken. Laten wij nu zoo afspreken; als je zes nesten telt dan ben ik in gevaar, tel je er vijf, dan heeft Carver mij overmeesterd.”

„Groote God! riep ik verbleekend.

„Wees maar niet noodeloos ongerust, John, ik kan hem wel eenigen tijd van mij afhouden, daar heb ik een middel voor. Als je mij binnen vieren-twintig uren te hulp komt, dan zal je mij ongedeerd vinden. Later zou je mij, al naar gelang van omstandigheden levend vinden of — dood. Maar in geen geval zal je je over mij behoeven te schamen.”

„God zegene je, lieveling, fluisterde ik aangedaan en drukte een afscheidskus op haar hand.

„De hemel behoeft je, mijn trouwe ridder,” sprak zij plechtig.

Gweny leidde mij door de duisternis naar buiten en wees mij den veiligsten weg naar huis.

Hoe bedrukt ik ook was, een zorg benauwde mij niet meer; ik wist nu dat, als Lorna mij niet zou toebehooren, een andere man haar ook niet de zijne zou kunnen noemen. Mijn moeder, met wie ik er bij mijn thuiskomst over sprak, meende ook, dat dit een groote troost voor mij was.

XXVI. GEVAARLIJKE AANSLAGEN.

Sedert Stickles mij ongeschikt voor zijn politieke doeleinden had bevonden, was Jacob Frey zeer bij hem in de gunst gestegen. Hij nam hem bijna iederen dag geheel in beslag en Jacob was er zoo mede vereerd, dat hij zoo door dien Londenschen Rijksambtenaar in het vertrouwen werd genomen, dat hij zich op 't laatst als een gewichtig persoon ging beschouwen en in zijn verwaandheid zulken onzin over wetten en politiek uitkraamde, dat ik er mij over ergerde. Een ding had ik echter niet van hem verwacht — namelijk, dat hij de geschiedenis van zijn avontuur in het duivelsmoeras aan Stickles vertellen zou, omdat hij mij met de hand op zijn mes gezworen had, er zonder mijn toestemming met niemand over te spreken. Maar Stickles wist alles, ook van dien man met dien witten doek om zijn hoofd, en hij was zeer verwonderd over de geheimzinnigheid van oom Ruben, dien hij altijd voor een verstandig man en een goed onderdaan had gehouden.

Op zekeren dag kwam Tom Faggus, juist toen wij aan tafel gingen, bij ons aangereden. Weldra was hij de beste vrienden met Stickles. Tom was in een bijzonder vroolijke stemming, want hij had eenige dagen geleden van Sir Roger Basset, onder een beker wijn in de herberg, een mooie kleine hoeve gekocht, die wel tienmaal meer waard was dan den daarvoor betaalden koopprijs. Sir Roger, die meende, dat het Tom geen ernst was en hij het geld er niet voor had, kon zijn eenmaal gegeven woord niet terugnemen, ofschoon zijn advocaat beweerde, dat Tom Faggus geen geldige overeenkomst kon sluiten, omdat hij feitelijk volgens de wet altijd nog als vogelvrij verklaard te boek stond. Tom verzekerde Anne echter, dat dit geen bezwaar was, want dat hij onmiddellijk naar Londen ging, waar zijn genadebrief reeds maanden voor hem gereed lag. Als die zaak in orde was, hoopte hij haar als zijn lief vrouwtje naar hun nieuwe woning te voeren. Na het eten begaf ik mij naar ons eikenbosch in het westelijk gedeelte van onze bezitting, om daar boomen te kappen, die te dicht stonden en wanneer ik, na den bijl duchtig gehanteerd te hebben, even moest verpozen, liep ik de hoogte op, vanwaar ik de kraaiennesten kon zien, om mij te vergewissen, of Lorna al of niet in gevaar was. Zoo vloog de tijd om en toen de zon begon te dalen en achter de bergen verdween, maakte ik aanstalten om mij naar huis te begeven.

Reeds sedert een kwartier had ik niet meer gehakt, doch de losse korte takken in bossen gebonden; het klaterende water van de beek maakte meer leven dan mijn werk. Om die reden hadden mij de drie mannen, die in de schemering langs den haagweg kwamen, mij niet opgemerkt. Zij droegen geweren bij zich en slopen voorzichtig door den greppel. Als een bliksemstraal flitste het door mijn gedachte, dat ik het was, dien zij naar het leven stonden. Wellicht

hadden zij mijn bezoek aan het Doonesdal ontdekt en wilden zij zich van mij afmaken. Gelukkig stond ik in een kuil en om mij aan hun oog te onttrekken, ging ik plat op den grond liggen en verborg mij onder het hoge varenkruid.

Nauwelijks had ik mij goed verscholen, of er staken drie hoofden door de heg.

„Hier heeft iemand gewerkt, kijk maar, er zijn boomen gekapt,” zei Carver Doone — ik herkende zijn zware stem.

„Klim de helling eens op en kijk eens rond. Wij hebben bij onze zaken geen getuigen noodig, Charley.” „Dan moet je mij helpen,” antwoordde de aangesprokene, „want het is verduiveld steil.”

„Onzin; de een of andere boer heeft hier takkibossen gehaald,” liet zich nu Marwood de Wichelhalse hooren, die tot mijn verwondering tot het driemanschap behoorde. De geheele plek is leeg, er kan zich geen konijn verschuilen.”

„De jonker heeft gelijk,” meende Charlie, er is geen levende ziel te zien; de arme drommel mag blij zijn, dat hij vroegtijdig zijn werk heeft gestaakt.”

„Bij ons zeggen ze altijd: „geen hond, geen man,” zei de jonge Wichelhalse. „Wie in het bosch gaat werken, neemt zijn hond mee, om de kabouter-tjes weg te jagen.”

„Hier op dit landgoed woont een lange slungel, met wien ik nog eens moet afrekenen,” bromde Carver Doone. Hij heeft het op ons gemunt, omdat wij zijn vader doodgeschoten hebben. Kort geleden is hij naar Londen geweest, waarschijnlijk met verraderlijke plannen tegen ons.”

„Bedoel je dien onnoozelen John Ridd!” riep de jonker. „Geloof mij, daar zit geen kwaad haar in, daar heeft hij geen hersens genoeg voor. Maar sterk is hij als een stier en een geweldige worstelkampioen.”

„Den eersten keer den besten, dat ik hem tegenkom, krijgt hij een kogel cadeau,” zei Carver met een boosaardigen grijns.

„Dat zou dom zijn en daar zou ik een hekel aan hebben; hij is een oude schoolkameraad van mij en heeft een aardige zuster. — Zijn oom — ja die is van ander hout gesneden en veel gevaarlijker.”

„Nu wij zullen wel zien,” zei Carver, „maar laten wij ons haasten, opdat wij den adder zijn kop verpletteren, eer hij ons ontsnapt.”

Zij vervolgden hun weg en iets verderop hoorde ik Carver zeggen: „Dit is een goed plekje, hier kunnen wij hem in het vizier nemen als hij van den heuvel af komt rijden. Neemt ieder je stelling.”

„Welneen, hoofdman, hier zijn wij veel te ver van den weg af; het kan wel donker zijn; eer hij van Slocombslade terugkomt; bovendien gaat hij bij de bocht het pad in, dat naar den oever leidt, waar zijn boot ligt. Ik heb hem zoo dikwijls 's-nachts gevolgd en weet het precies. Als wij hier blijven is alle moeite voor niets geweest.”

„Nu goed, wijs jij den weg dan maar, doch als hij ons ontkomt, heb je met mij te doen,” bromde Carver.

Ik begreep, dat het om het leven van Stickles ging. Zoodra de moordenaars ver genoeg weg waren, nam ik het besluit, om mijn vriend te redden en het eenige middel daartoe te beproeven. Ik moest, zoo snel mijn lange beenen maar konden, om den berg heenloopen, dan dwars over de rotsen en door de beek, om den straatweg te bereiken en Stickles te waarschuwen. Ik heb nog nooit zoo hard gelopen; het was, of de duivel met een brandende toorts achter mij aanrende; ik kreeg er hartkloppingen van. Maar ik bereikte de plaats ongelooftlijk gauw en toen vloog ik in de richting van Slocombsdale den weg op. Toen ik na eenige minuten het paard van Stickles bij den teugel greep, hield hij mij zijn groot pistool voor den neus.

„Jeremias — Stickles,” hijgde ik wanhopig. „Zoo waar ik leef, het is John Ridd,” riep hij, terwijl hij zijn pistool liet zakken. „Wat doe je hier in 's-hemelsnaam.”

„Ik kom je leven redden, blijf in godsnaam stil staan, ginds in het kreupelhout zijn drie geweren op je gericht.”

„Kom dan mee terug naar dien hoek; achter die rotsen zijn wij voorloopig veilig.”

Ik verhaalde hem, hoe ik het plan om hem dood te schieten had ontdekt. Ik noemde echter de namen van zijn belagers niet, om zeer begrijpelijke redenen. „Laat ze daar nu maar rustig blijven wachten, ik heb nu een reden te meer, om spoediger het rooversnest aan te vallen, dan mijn oorspronkelijk plan was. Geef mij je hand, John! — en vergeef mij, dat ik in den laatsten tijd niet vriendelijk tegen je ben geweest maar van nu zijn vrienden tot in den dood. Ik hoop je dat vroeg of laat te bewijzen.”

Langs een verren omweg bereikten wij hongerig en vermoeid onze woning, waar wij ons aan een krachtig maal te goed deden. Stickles was eindeloos in zijn dankbetuigingen en in de aangenaamste stemming gingen wij ter ruste.

Den volgenden morgen riep Stickles mij op zijn kamer en vertrouwde mij al de bijzonderheden van

zijn zending in onze streek toe. Ten eerste moest hij den smokkelhandel aan de kust tegengaan, ten tweede de Doones in al hun doen en laten nauwkeurig nagaan en er rapport over uitbrengen en ten derde de verhouding tusschen burgerij en adel bestudeeren en den invoer van wapenen en kruit verhinderen, desnoods met geweld. Voor de tenuitvoerbrenning van deze zendingen stond hem slechts een twintigtal musketiers ter beschikking, die als schildwacht langs de kust dienst deden. Om de Doones eventueel aan te vallen, mocht hij zich ook van de landweer bedienen, als hij tenminste kans zag voldoende menschen bij elkaar te trommelen.

„Je ziet dus, John,” besloot hij zijn lange uiteenzetting, dat ik met zoo onvoldoende krachten weinig kan uitrusten. Ik zal mij dus tevreden moeten stellen, die schandelijke Doones te verdelgen en hun rooversnest boven hun hoofden in brand te steken.”

„Je wil toch de huizen der Doones met al wat er in is, niet in brand steken! O Jeremias, zoo'n gruweldaad mag je niet bedrijven!”

Hij vond het in het geheel geen gruweldaad; de geheele bevolking zou hem er dankbaar voor zijn, dat zij eindelijk hun hoofden 's nachts zonder angst en

een regel van het koninklijk schrijven wijs worden. Welk een dollen streek hij onderweg had uitgehaald, vertelde hij ter liefde van Anne niet, doch wij vernamen die geschiedenis uit den mond van Jacob, die toevallig op dien dag naar Exeford was geweest om een kalf te koopen.

Hij had een massa volk bijeen verzameld gezien, allen op de meest primitieve wijze voorzien van schietwapenen. Op zijn vraag, wat er aan de hand was, trad iemand op hem toe. „Wij gaan Tom Faggus gevangen nemen en hem terechtstellen,” antwoordde de aanvoerder. „Wij hebben bevelen tot inhechtenisneming en hier zijn een paar rechters aanwezig en een dozijn gemeenteraadsleden. In ieder geval wordt Tom Faggus doodgeschoten.”

„Toen ik mij verwijderen wilde,” vervolgde Jacob zijn verhaal, „beval de aanvoerder, dat ik moest blijven tot Tom gevangen was. Ik verzette er mij niet tegen en hoopte in stilte, dat Faggus maar een anderen weg mocht gekozen hebben.

„Hoera, daar komt nog iemand, die ons wil helpen,” riep de aanvoerder. „Kijk eens wat een deftig heer, hij ziet er uit of hij een redevoering wil houden. Het is minstens een vrederechter.”

In de verte kwam een ruiter langzaam op een schimmel aangereden. Midden in de beek hield hij stil om zijn paard te laten drinken. Uit zijn jaszak stak een groote perkamentrol. Toen het paard gedronken had, stuurde hij het recht op ons af. Hij groette met een zeer deftige buiging.

„Woont hier niet een vrederechter in de buurt, goede menschen?” vroeg hij op zeer deftigen minzamen toon.

„Er zijn er wel zes of zeven onder ons, edelachtbare heer,” zei de aanvoerder, met een nederige buiging zijn hoed afnemend. Jonker Maunder is de oudste,” riep hij, op een ouden heer wijzend.

Met een indrukwekkend omzwenken van zijn paard reed hij naar Jonker Maunder. „Edelgestrengde heer,” sprak hij, met zijn hoed zwaaiend, ik kom uw hulp opvorderen. Zijn Majesteit heeft mij opgedragen een beruchten schurk Tom Faggus te arresteren.”

Hij haalde de groote rol te voorschijn en toonde Maunder het koninklijk zegel, waarop alle omstanders een diepe buiging maakten en zich bereid verklaarden, zich onder zijn opperbevel te stellen.

„De opstelling der manschappen is goed,” zei de vreemdeling, maar wat zie ik! De vuurpannen van uw schietwapenen zijn geroest, dat is niet vertrouwd, dat geeft misschoten en wat zou Zijn Majesteit van u zeggen, als gij hem lijt ontsnappen?”

„Wat moeten wij dan doen?” vroeg Maunder angstig.

„Eerst een proefsalvo maken en dan versch kruit laden. De mist heeft de lading bedorven. Vlug dus, opdat gij allen klaar zijt, als Faggus in het gezicht komt.”

„Dat is een voortreffelijk idee,” riep Maunder, „daar heb ik nog nooit aan gedacht;” en tot den aanvoerder: „Ga naar de menschen en zeg zoodra ik „vuur” commandeer, dat zij allen in de lucht moeten schieten.”

„Tot uw dienst,” antwoordde hij en toen hij terug was, telde Maunder met een verbaasde stem: „een-twee-drie!” Er weerklonk een vol salvo, dat door de echo meermalen herhaald werd.

Nog voor de kruitdamp was opgetrokken had de vreemdeling op den schimmel een plotselinge verandering ondergaan. Zijn valschen baard en pruik had hij afgetrokken en

hij haalde twee groote pistolen uit zijn zadeltgordel, die hij Maunder en Sir Richard Blewitt voor den neus hield. „Geef uw geld en uw bevelen tot inhechtenisneming over,” riep hij met donderende stem; dan kunt gij Tom Faggus gevangen nemen als gij kunt.”

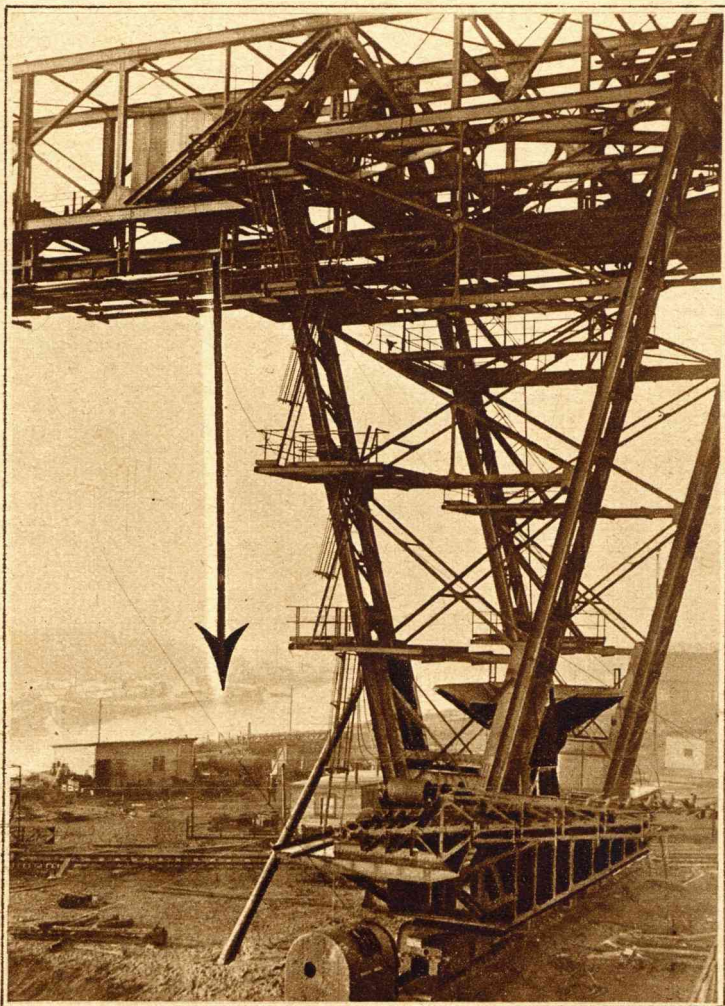
Vloekend gaven zij hun beurzen over. Den eersten, die zijn geweer durfde laden, schiet ik door zijn hersens.” Hij nam het geld en de bevelschriften aan.

„Ik wensch u allen plezierig Kerstfeest, en ik zal mijn kerstgave alvast maar ronddeelen;” tegelijkertijd strooide hij het geld uit de beurzen over het volk heen. „Laadt nu je geweren, maar laat niemand het wagen mij te volgen. Hier, mijn bruine merrie, die ik met een weinig room heb overgoten, om er een schimmel van te maken, zal jellui de moeite wel sparen.”

Eer het volk van zijn schrik was gekomen, reed hij al buiten het bereik en verdween in het gebergte.

Inmiddels bleef mijn bezorgdheid over Lorna mij steeds bezighouden. Toen ik op zekeren morgen de hoogte besteeg, zag ik bij mijn aankomst, dat het bovenste van de kraaiennesten verdwenen was — ik telde er nog maar zes —. Geen twijfel dus, mijn geliefde verkeerde in gevaar en had mijn hulp noodig. Aangezien een tocht naar het Doonesdal bij dag een zekeren dood beteekende, ging ik met de schemering naar de afgesproken plaats en wachtte op de dingen die komen zouden.

(Wordt voortgezet.)

Bij het Hoogovenbedrijf te Velsen is een ernstig ongeluk gebeurd. Door het losschieten van een plank van een z.g. „hangenden steiger” zijn drie werklieden van een hoogte van 30 M. naar beneden gestort. Alle drie waren onmiddellijk dood. Onze foto laat de kraan zien, waarbij door een pijl is aangegeven, waar de ongelukkigen omlaag stortten.

zorg te slapen konden leggen.

Ik sidderde bij de gedachte aan wat er in dat geval van Lorna terecht zou moeten komen en daarom verklaarde ik Stickles rondweg, dat ik met die onderneming niets te maken wilde hebben.

„Wat,” riep hij, „wil je niet te velde trekken tegen de moordenaars van je vader? Ik had juist op jouw kracht gerekend, jij die minstens voor vier man telt.”

„Wie mijn vader doodgeschoten heeft, weet niemand, en zolang de moordenaar zich niet op zijn wandaad beroemt, hef ik mijn hand niet tegen hem op. God alleen heeft het recht, het kwaad te straffen.”

Hij scheen hiertegen niet veel te kunnen inbrengen en berustte er ten slotte in.

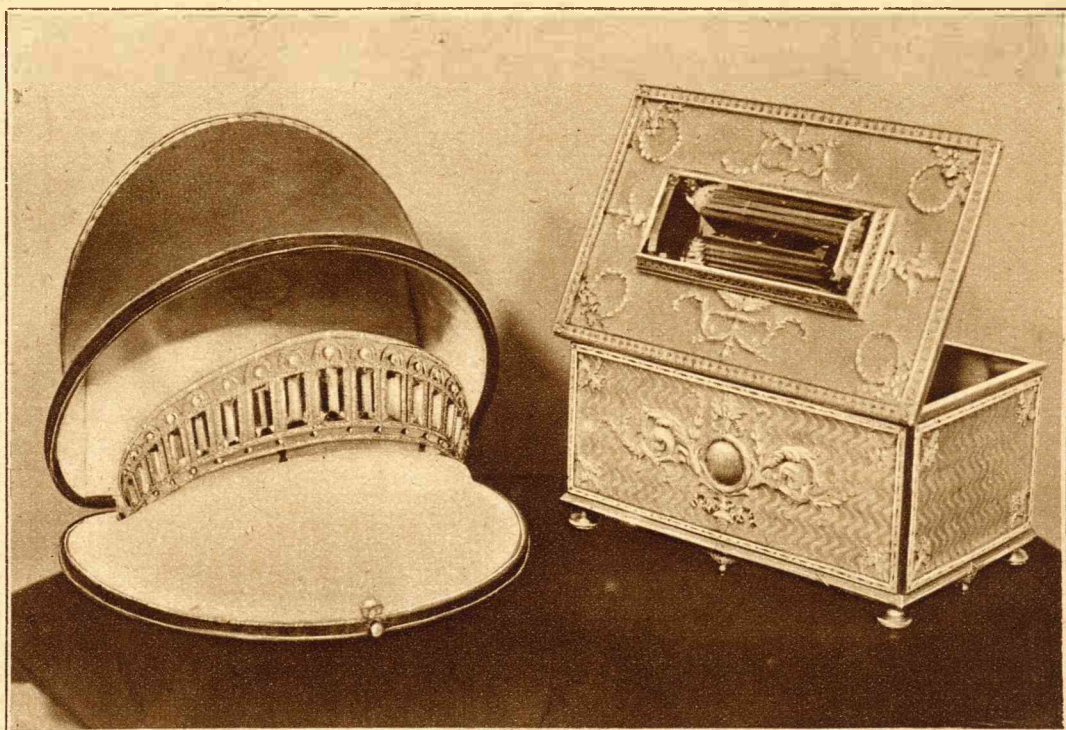
Ik voelde echter, dat ik tegenover mijn medeburgers een eigenaardig figuur zou slaan. In den geheelen omtrek stond ik als kampioen in het worstelen bekend. Wat zou men zeggen, als ik mij terugtrok? Werkelijk, wie zich in mijn positie verplaatsen kan, zal licht kunnen begrijpen, dat het plan van Stickles mij bedroefde en verontrustte.

XXVII. DWAZE KINDEREN.

Het was een groote gerustheid, dat Tom Faggus weer behouden en wel uit Londen teruggekeerd was. Hij bracht den koninklijken amnestiebrief mede, die ofschoon niemand hem kon lezen, toch algemeen werd bewonderd. Tom Faggus verklaarde zelf lachend, dat hij gemakkelijker geldbeurzen kon rooven, dan uit

TUTTI FRUTTI

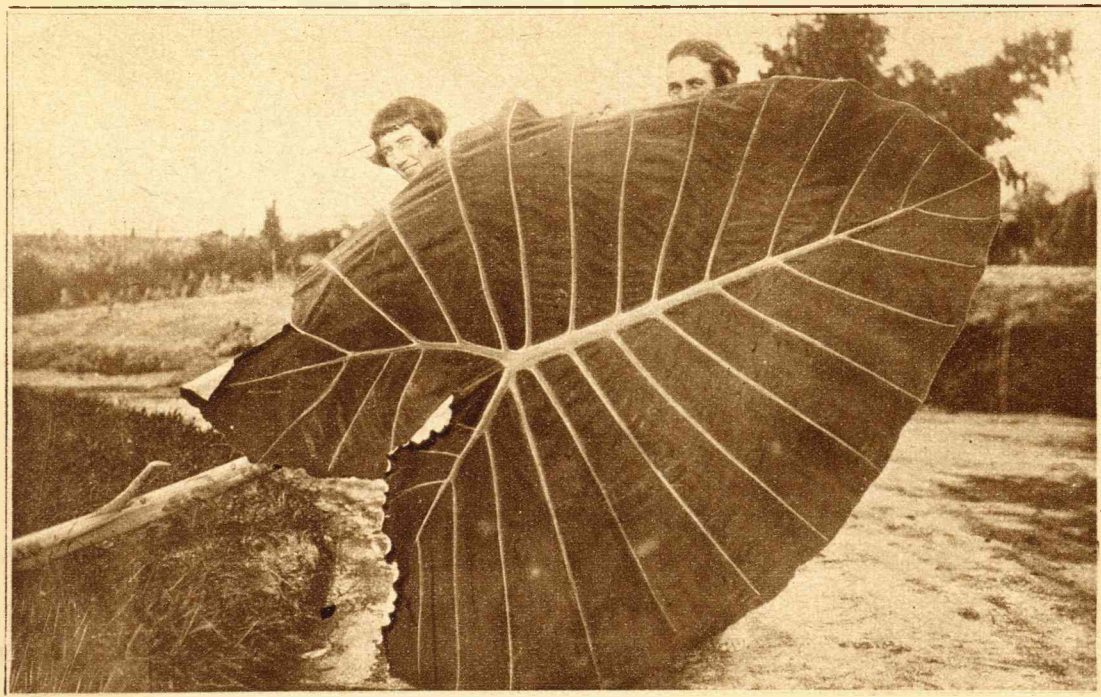

KROONJUWEELEN

In Londen is een groote verzameling kostbaarheden verkocht, die eens aan de Russische Tsarenfamilie hebben toebehoord. Wij geven hier een afbeelding van twee der fraaiste stukken. Een tiara van de Tsarina en een schitterend met goud en email bewerkt juweelenkistje, dat het boudoir der ongelukkige vorstin sierde.

EEN MERKWAARDIG KUNSTWERK

Hiernaast links: De beeldhouwer Jacob Schmidt uit Mainz, die in den oorlog blind geschoten werd, is, niettegenstaande zijn blindheid, zijn kunst blijven beoefenen en is er in geslaagd, alleen op 't gevoel, dit groote Christusbeeld te modelleeren.

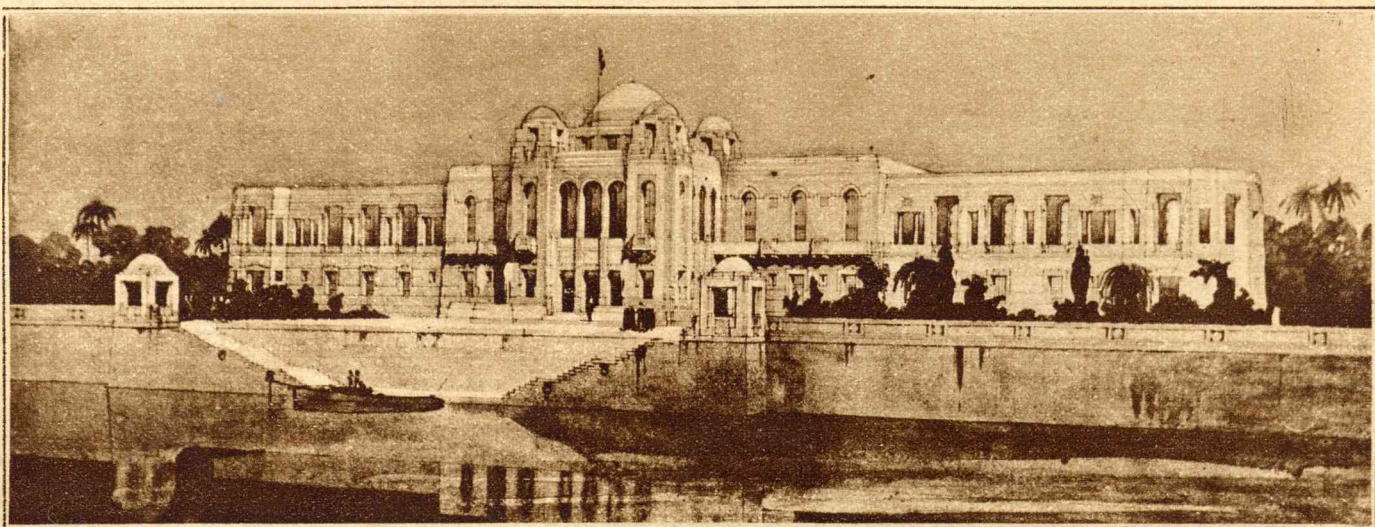
EEN REUZENBLAD

Het blad van de op Sumatra groeiende Kladdi is zóó groot, dat twee volwassen menschen er zich gemakkelijk achter verbergen kunnen. Niets voor onze stadstuintjes dus.

*

EEN PALEISVOOR EEN DAKLOOZEN KONING

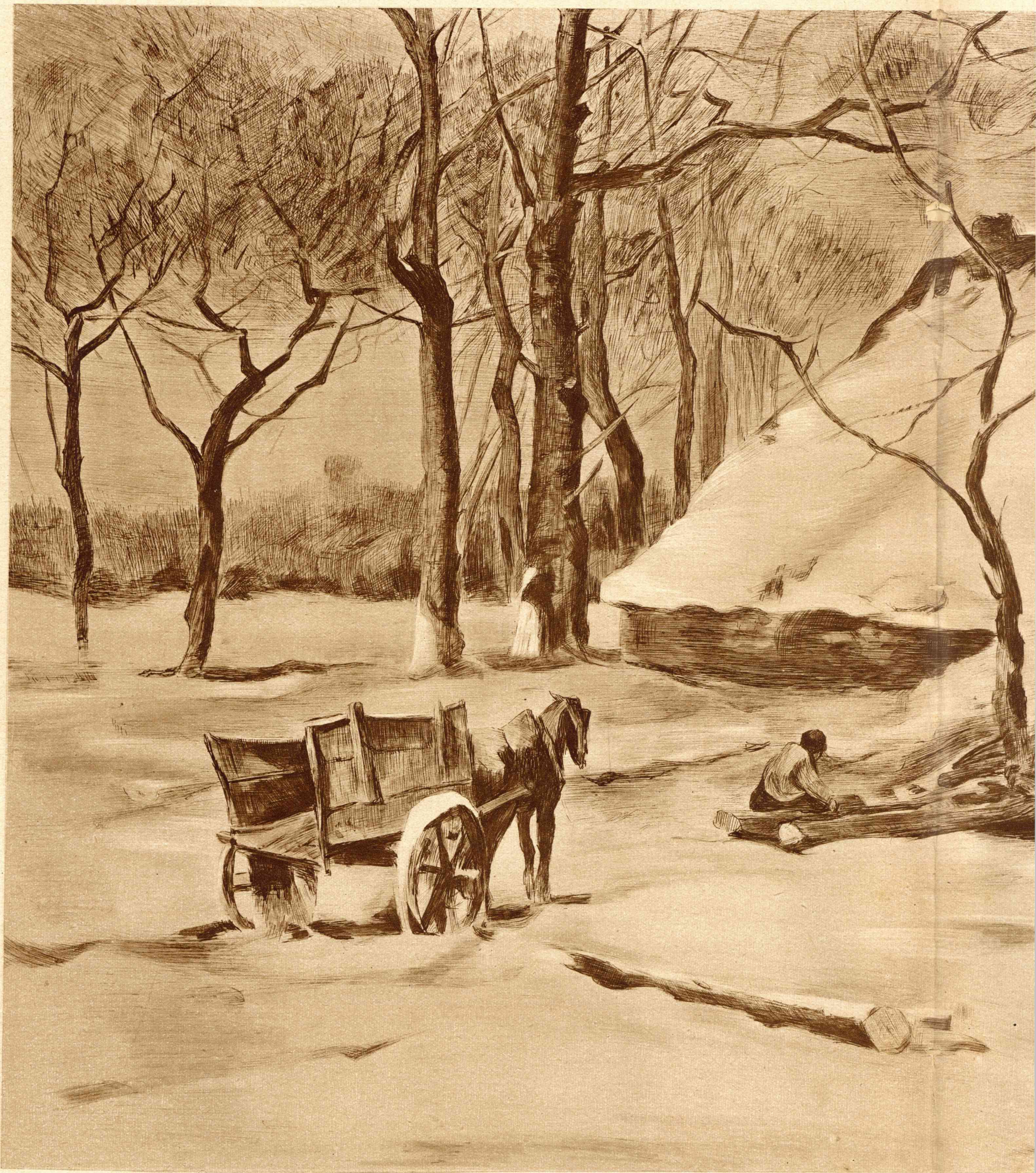
Toen koning Feisoel tot den troon van Irak werd geroepen, werd een bestaand huis aan den oever van den Tigris in Bagdad voor hem als woning ingericht. Kort nadat hij het had betrokken, werd het gebouw echter door de rivier weggespoeld. Een tweede woning onderging een zelfde lot. Daarom heeft men besloten nu een paleis voor hem te laten bouwen, waarvoor de Engelsche architect J. M. Wilson nevenstaand plan heeft ontworpen. De uitvoering van den bouw zal 2.700.000 gulden kosten.

DE IDEALE FILMACTEUR

De eene filmspeler is beroemd om zijn mooie oogen, de andere om zijn welgevormden neus, een derde weer om iets anders. Hoe zou nu de ideale filmspeler er uit zien, die al dat moois in zich vereenigt? U ziet hem hierboven. Deze man heeft het voorhoofd van Charly Chaplin, de oogen van Harry Ronald Colemans, den neus van Buster Keaton, de lippen van Harrymore, en de kin van Fairbanks.

DE EENZAME

ENZAME HUT

ALS HET HART SPREEKT

Na de teraardebestelling van den fabrikant Pieter van Henken werd in het kantoor der linnenfabriek, die sinds meer dan vijftig jaren het eigendom der van Henkens was, familieraad gehouden. Laurent Benthuizen, de procuratiehouder, bracht verslag uit over den toestand der zaak en men kwam tot de overtuiging, dat die er alles behalve rooskleurig uitzag.

Baron Hendrik van Westerberg, een vrijgezel van rond de veertig en broer van mevrouw Hermina van Henken, bromde:

„Ik heb het wel altijd gedacht: „Mijn zwager hield te veel van het vroolijke leven; gaf maar uit, of er geen bodem in zijn brandkast was. Daarbij is mijn zuster ook niet geheel van schuld vrij te pleiten, ook zij putte steeds uit een beurs alsof er geen einde aan kon komen.”

„U moogt het mevrouw van Henken niet ten kwade duiden, mijnheer de baron,” zei Benthuizen. „Mevrouw kent absoluut niets van den toestand. Haar man hield haar buiten alles.”

De baron haalde de schouders op. Zijn voorhoofd stond in rimpels als verveelde hem die bespreking. „Wat moet er dan gebeuren? De fabriek verkopen, Benthuizen?”

De procuratiehouder ontstelde: „Maar wat zal er van overblijven? Ze is zoo zwaar gehypothekeerd.”

„En de woning?”

„Eveneens, mijnheer de baron.”

Van Westerberg keek hulpeloos naar Jan Dale, die met de zuster van den overledene gehuwd was en als voogd van de nog vier minderjarige kinderen zou aangesteld worden. Hij scheen van dezen een oplossing te verwachten. Hij, de baron, kende immers niets van zaken? Hij leefde in zijn deftig huis in een deftige straat in Den Haag, zooals het voor een baron van ouden adel betaamt en had geen omgang met zijn zuster willen hebben, omdat zij met iemand van burgerlijke afkomst getrouwd was.

Jan Dale schraapte de keel. Hij was een flink handelman en had wel eens voor heeter vuren gestaan, daar de zaak in wijnen, die hij dreef, hem niet altijd was meegeloopen. Hij had, uit beleefdheid, eerst den baron laten spreken, doch nu bracht hij in, zich tot Benthuizen wendend:

„Mij dunkt, dat de fabriek moet blijven bestaan. De kinderen moeten een toekomst hebben. Ik stel voor, gezien uw gehechtheid aan de fabriek en mijn familie, u tot directeur te benoemen. En daar de uitgaven nu natuurlijk minder worden, nu... mijn zwager... je begrijpt me, hé?... kan er niet anders dan vooruitgang in het verschiep liggen.... Ik houd niet van omwegen, niet van lange bepleitingen.... Als mijnheer de baron en jij, Benthuizen, soms iets er tegen in te brengen hebt....?” De baron keek naar den procuratiehouder, die zichtbaar ontroerd was en, om zich een houding te geven, in zijn kasboek bladerde.

Opgelucht door die oplossing gaf van Westerberg toe: „Best, best, Dale! Ik geef graag mijn toestemming.”

En Benthuizen beloofde ernstig:

„Ik verklaar u op mijn eerewoord, met Gods hulp, de zaak te behartigen, zooals ik tot heden gedaan heb en ik dank u hartelijk voor het vertrouwen, dat u in mij stelt.”

Dale gaf hem een krachtigen handdruk.

„Ik vertrouw je volkomen, Benthuizen.” Met een glimlach voegde hij er bij: „Maar dat neemt niet weg, dat ik, als voogd, verplicht ben een oogje in het zeil te houden.”

„Ieder uur van den dag zullen de boeken voor u gereed liggen,” antwoordde de directeur.

Dale weerde met een afwijzend handgebaar af: „Het was maar een grapje! Ik ken je te goed, Benthuizen.... Maar nu wat anders!.... Wat moet er met de kinderen gebeuren? Hier weet mijnheer de baron misschien een raad voor te geven?”

Van Westerberg streek zijn lange, welverzorgde blanke, aristocratische hana langs zijn spitse kin en vroeg:

„Van welken leeftijd is mijn oudste neef?”

„Mijnheer Piet is nu achttien,” lichtte Benthuizen in.

„En welk levensdoel heeft hij?” klonk het voor-naam.

„Hij wil dokter worden.”

De baron knikte tevreden, doch Dale schoot uit: „Dat zal nooit gebeuren! Hij gaat op een handels-school en komt later in de zaak als opvolger van zijn vader. Ik wil het zoo!”

De baron keek hem uit de hoogte aan:

„Maar moet u geen rekening met den wil van den jongen houden?” Dokter zijn stond hem hoger dan fabrikant.

„Hier wordt naar geen wil gekeken. Hier moet met sterke hand ingegrepen worden. Deze fabriek moet blijven bestaan, móét!”

Onwillekeurig wond Dale zich op, sprak driftig en luid, tot groot misnoegen van den baron, die opstond, zeggend:

„Mij dunkt, dat ik verder dan maar alles aan u

DOOR ROSA CORTHAUTS—VAN PUIJENBROEK

huizen aarzelend toe.”

„Ze zou al te dikwijls

bij je aankloppen, kerel.

En je zou haar niet kunnen weigeren,

want vrouwen weten je zoo te beïnvloeden.... Mijn zwager was daarin ook te zwak; het zou mijn ondergang zijn geweest.... Jij hebt nu, als directeur, een zwaren plicht te vervullen, maar mag ik je ook nog verzoeken een weinig den gang van het huishouden na te gaan en mij, als er iets verkeerd gaat, even in te lichten?”

„U kunt op me rekenen, mijnheer Dale.”

„Ik dank je, Benthuizen.... Dus, zooals je straks beweerde, is er te weinig bedrijfskapitaal?”

„Ja, dat is zoo.... maar ik had gedacht, nu ik zelf aan het roer kom, er mijn spaargeld in te steken; tegen een zeker procent, want, u weet, ik heb een dochter en heb dus ook aan haar toekomst te denken.”

„Mooi, Benthuizen, mooi! Ja, ik begrijp, dat je het niet zou gewaagd hebben, als hij.... 't zou ook te veel gerisqueerd zijn geweest....”

„Het zou wel wat al te veel menschlievend geweest zijn omdat ik immers vooruit wist, het nooit terug te krijgen.”

„Doe zooals je goedvindt. Ik twijfel niet, of over eenige jaren staat de firma van Henken in hoog aanzien.... Dus veel succes, Benthuizen! En nu ga ik naar mijn schoonzuster.... een corvée, waar ik tegen opzie: vrouwentranen maken me wee.”

Mevrouw en de jonge juffrouwen zijn vreeselijk onder den indruk van het verlies.... Zou u niet liever wachten met haar den waren toestand bloot te leggen, tot dit leed wat bezonnen is?”

„Ja.... ja.... misschien is dat beter.... Dus zal ik er voorloopig niets van zeggen, totdat jij me waarschuwt, dat het noodig is.... Nu, directeur, tot later!”

Benthuizen glimlachte even, omdat Dale hem „directeur” noemde en speciaal op dit woord drukte. Met een stevigen handdruk namen zij afscheid.

Dale ging den tuin door, die de woning van zijn schoonzuster met de fabriek verbond. De deur van de tuinkamer stond open. In de gang hing nog bloemengeur en benauwde lucht van brandende kaarsen en bedomptheid. De vertrekken aan den voorkant van het huis waren nog donker door de gesloten gordijnen. In de huiskamer lag de weduwe op een divan te snikken, het gelaat in een kussen en haar fijn kanten zakdoekje tot een bal in de hand.

Dale kreeg een krop in de keel, toen hij weer het gesnik hoorde. En de woorden, die hij zich voorgenomen had te zeggen, overwegend een lichte waarschuwing te moeten geven, bleven steken. Piet, de oudste zoon, die oom Jan liever niet zag dan wel, wendde zijn gelaat af en Eva en Dolly, die op Piet volgend, blikten hem met tranen aan de wimpers aan, terwijl Antoon, een twaalfjarig kereltje naar hem toe kwam, zeggend:

„Gelukkig, dat u weer terug is, oom Jan.... 't is

zal overlaten, mijnheer Dale.... Tot later!”

Hij wendde zich tot Benthuizen: „Staat mijn auto voor?”

„Zou u niet eerst even naar mevrouw, uw zuster....” aarzelde Benthuizen. „Mevrouw heeft nu geen steun.... en zij is zoo diep bedroefd....”

Mocht mijn zuster mij ooit noodig hebben, of liever, kan ik van dienst zijn, maar dan zonder dat zij het weet, dan kunt u zich tot mij wenden, mijnheer Benthuizen.”

De directeur boog, den baron verwenshend, die hooghartig bewees, dat hij zich boven hen waande. De auto reed heen. Benthuizen ging weer naar het kantoor om verder te beraadslagen.

Goddank! de fabriek zou niet in andere handen overgaan! Hij kon zich verder aan de familie wijden, zooals hij zijn meester op diens sterfbed beloofd had. Hij wilde zich van zijn belofte kwijten met zorg en toewijding. Hem kon het dan niet ten laste gelegd worden, als de zaak verliep. Hij zou er voor strijden alsof het de zijne was en haar, de weduwe aldus voor armoede behoeden....

„Zie zoo!” zei Dale zijn handen wrijvend. „Hij is gelukkig weg! Die lui verbeelden zich, dat zij alleen de baas zijn, omdat misschien één van hun voorvaderen sabeldrager van den een of anderen koning is geweest, of iets dergelijks en omdat er nu op hun auto en hun kaartje een kroontje of een wapen staat! Merci voor zulke mannen.... lededoppen voor de maatschappij.... denken slechts aan zichzelf en hun naam.... ze mogen ze hebben voor mijn part die.... adellijken! Had hij hier niet dadelijk een flinken, geldelijken steun moeten geven?”

„Ik zal het zonder zijn steun zien bol te werken, mijnheer Dale,” zei Benthuizen.

„'t Zal veel kosten, vermoed ik.”

De directeur knikte instemmend, afwezig, als was hij met zijn gedachten elders.

„Hoe is 't mogelijk, dat iemand zoo veel voor zijn genoegens kan overhebben,” hoofdschudde Dale. „Dat dacht niet aan de toekomst, niet aan de kinderen; gaf maar uit met volle handen!.... Wat had hij moeten beginnen, als niemand hem nog had willen crediteeren?”

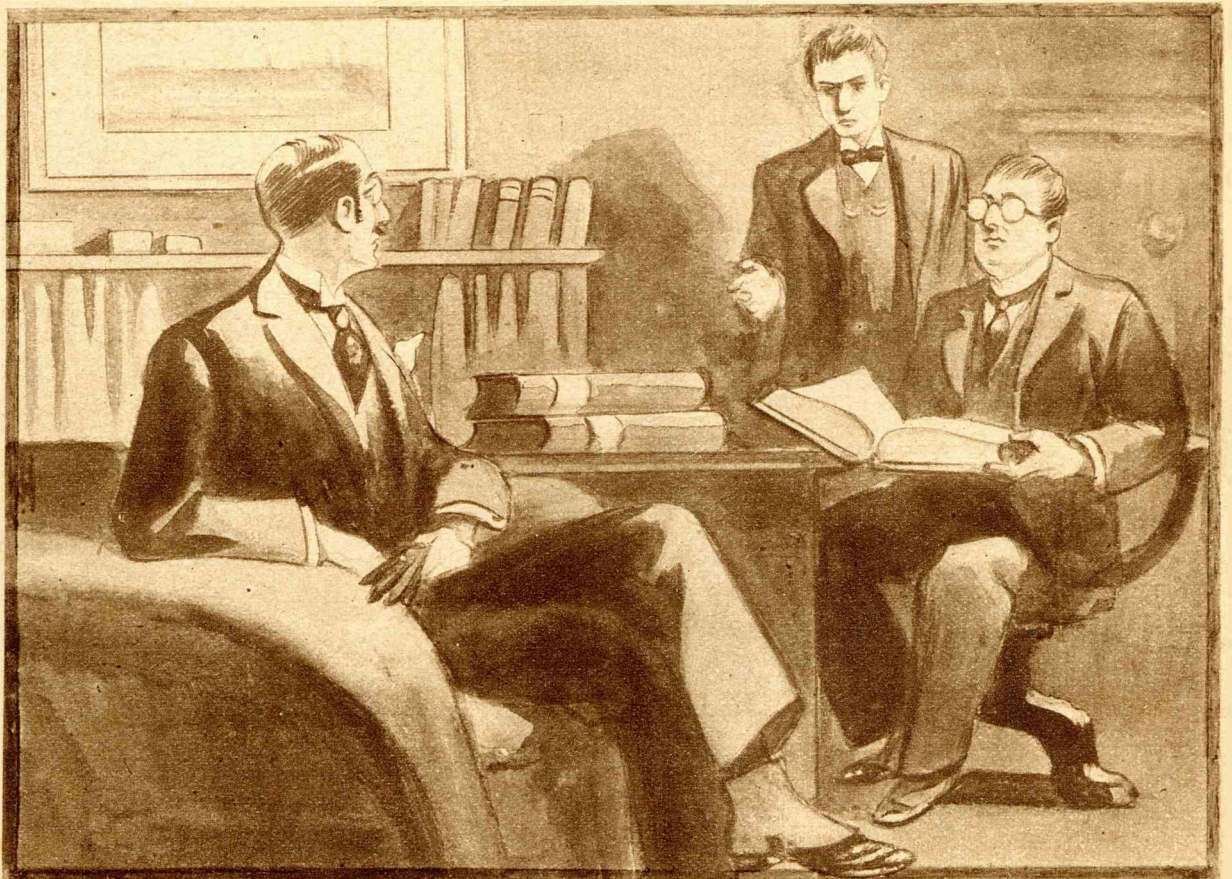
„Den laatsten tijd zag hij het wel een beetje in.”

„Ja, toen het al te laat was.... Kom, laten wij de dooden rusten. Gedane zaken nemen geen keer.... Maar.... wat denk je, Benthuizen, zou je Piet niet over den finantieelen toestand moeten inlichten en.... haar, mijn schoonzuster?”

„Mevrouw?!” schrok hij. „Nee, nee, haar niet. Ze is aan weelde gewoon....”

„Mij dunkt, dit is in de eerste plaats noodig. Ik zal het haar wel duidelijk maken, ofschoon dit geen prettig baantje voor me is.”

„Ja, ja.... als u het haar wil zeggen,” gaf Bent-

Wat moet er dan gebeuren? De fabriek verkopen, Benthuizen?

hier vervelend saai.... Mama grient den ganschen tijd, alsof ze daar wat mee wint. Papa komt daardoor immers niet terug?"

Dale streelde het blonde haar van het ventje, zeggend:

"Jij bent de verstandigste van allen.... Nee.... tranen helpen niet, maar je weet", ging hij op fluistertoon voort: "vrouwen zijn zoo geheel anders dan mannen, die zijn niet zoo sterk...."

Antoon krulde minachtend zijn lippen en keek naar zijn zusjes, die in hartstochtelijk snikken waren uitgebarsten.

Dale, met zijn houding verlegen, wist niet waarmee de meisjes op te beuren en zocht naar een gelegenheid om haar af te leiden.

Plotseling sprong Piet op, zei nijdig:

"Julie maken me zenuwachtig!" En haastig verliet hij de kamer.

"Kom, kom," suste Dale, de hand op Eva's schouder leggend. "Wees nu stil, Ecfe."

"Papa, papa!" kreet ze smartelijk en langzaam zonk haar hoofd op zij.

"Eva valt!" gilte Dolly opspringend.

In een oogwenk was de moeder bij haar dochter en voegde, zoenend, haar de liefste benamingen toe.

De meiden kwamen op het geschel van Antoon, die nu verschrikt van verre toekeek, aangestormd en met eau-de-cologne werd het jonge meisje weer tot bewustzijn gebracht.

"Ze is ook zoo zenuwachtig," zei de weduwe met trillende lippen, terwijl ze het hoofd van haar dochter vast tegen zich aandrukte.

Als een beeld van droefheid en smart zaten aldus moeder en dochter, het bleke gelaat en de blanke handen fel afstekend bij de doffe, doodsche rouwkleuren....

Neen, Dale kon nu geen waarschuwend woord zeggen. Het leed was te versch en te diep. Zijn schoonzuster zou hem niet begrijpen, nu niet.... later misschien.... als het tenminste noodig was dan.... als zij soms niet inzag, niet te mogen doorgaan met zulk weelderig leven te leiden, zooals zij gewoon was. Benthuijzen had gelijk.... men zag wel, dat die het innerlijk der vrouw beter kende, nou, daar had hij dan ook gelegenheid voor: hij was getrouwd en was hij nu dan ook al weduwnaar, hij had toch nog een dochter.... Het werd nu stilaan tijd om te vertrekken.... Waar of Piet zou zijn? Hem moest hij toch eerst een flink woordje zeggen. Het was zijn plicht....

"Waar is Piet?" vroeg hij zacht aan Antoon, als was hij bang met zijn grove stem de thans droevige stilte te storen.

"Moet hij komen, oom?"

"Nee, zeg maar waar ik hem kan vinden, ventje."

"Op zijn kamer natuurlijk! Kom, ik zal ze u even wijzen."

De zware stappen werden, door de dikke loopers gedempt, zooat Piet niet hoorde, dat zijn oom de trap opkwam, en toen Antoon de kamerdeur openwierp, had hij geen tijd meer om het boek, dat hij las, te verstoppen.

"Zoo, zit je te studeeren?" kwam oom Jan nader. Dat is flink!"

Piet kleurde. Hij wilde het boek wegleggen, doch oom Jan nam het uit zijn hand.

"Laat eens zien, jongen!.... Zoo, zoo.... dat leest dergelijke lectuur, flauwe, onbenullige boeken. Romans, liefdehistorietjes, zoo, zoo.... en dat nog wel — vandaag...." Toen driftig: "Schaam jij je niet, jongmensch!"

"Daar hebt u niets mee te maken!" stootte Piet gloeiend van verontwaardiging op. "Ik doe wat ik verkiest!"

"Halt! knaap, halt! Ik heb ook een woordje mee te spreken! En nog wel een duchtig woord! Ik kom hier nu op als voogd, als een tweede vader." En tot Antoon iets zachter: "Ga jij maar netjes naar beneden, vriendje. En nu ga daar eens zitten, Piet. Wij moeten samen eens ernstig praten," vervolgde hij kalmer. "Ik vernam van mijnheer Benthuijzen, die nu door je oom van Westenberg en mij tot directeur van de fabriek is aangesteld, dat jij dokter zou willen worden."

"Ja, dat wil ik, en dat zal ik ook."

"Kalm, kalm jongen.... Ik heb er anders over beschikt."

"U, u!"

"Ja, ik, als voogd. En omdat de zaak voor je moeder en voor jullie later moet blijven bestaan, vind ik het beter, dat jij naar een handelsschool gaat, om eventueel aan het hoofd van de fabriek te kunnen komen."

"Ik!" lachte Piet spottend. "Ik zou u danken! Daar voel ik niets voor!"

"Het zal toch moeten, Piet." En overredend: "Je zult toch zeker niet willen, dat die oude welbekende fabriek in andere handen zou overgaan? Je grootvader, je vader hebben er hun kost mee gewonnen en jij, als oudste zoon, dient hun opvolger te worden.... Begrijp je niet, dat je, met een weinig goeden wil, een mooie toekomst te gemoet gaat? De naam is gevestigd.... de fabriek kan later uitgebreid worden...."

Stug en norsch zat Piet naar den grond te staren, zichzelf bezwerend, nooit dat te worden, wat men van hem verwachtte.

"Benthuijzen is er toch," mompelde hij bits.

"Als die er ook niet was!" haalde Dale uit. En Piet op den schouder kloppend:

"Hier in Burghout is een pracht-handels-school. Ik ben er ook op geweest.... Ik zal wel eens met den directeur gaan spreken.... Laat eens zien, wij hebben nu einde Juni.... Half September begint de school en dan ben jij als leerling ingeschreven. Gezien je doorgemaakte studies kom je het examen met glans door."

Piet dacht aan het jolige studentenleven te Leiden, waarop hij gevestigd had en stribelde nijdig tegen: "Maar als ik nu dokter wil worden! Ik voel, dat dit mijn roeping is!"

"Voor dokter studeeren vraagt veel geld, Piet.... en.... de zaak laat niet toe, dit te bekostigen. Ik had je dit willen besparen, je enkel maar willen zeggen, wat zuinig te zijn, maar nu voel ik mij verplicht je de ware toedracht der zaak te zeggen. Je denkt misschien dat je ouders rijk zijn....?"

"Zijn.... zijn wij dan niet rijk?" klonk het als een bange vraag.

Oom Jan schudde zacht het hoofd:

"Nee, jongen....! Moeder zal gedwongen zijn zich veel te bekrimpen.... maar hierover moet jij met haar maar niet spreken; tenminste nu nog niet...., dat komt wel terecht."

Natuurlijk, dacht Piet, dat ik daar niet over rep; ze zou beginnen met mijn zakgeld te verminderen. "Begrijp je nu, Piet?" vroeg Dale, de hand op den schouder van zijn neef leggend. "En begrijp je ook, dat ik je liever zou laten studeeren voor dokter als de noodige middelen er niet voor ontbraken?"

Piet zweeg, hij had al een plan gemaakt en zou dit naar zijn eigen wil uitvoeren. Hij liet zich niet door zijn oom op den kop zitten, nou, kon je denken.... En daarbij, oom was toch maar voor preventief toezicht! Mama bleef de baas.... haar had hij op zijn hand!

Even later was oom Jan vertrokken, na zijn schoonzuster verteld te hebben, dat Benthuijzen directeur van de fabriek zou zijn en indien zij huishoudgeld noodig had, zich tot hem te wenden. Dit stond haar schijnbaar niet aan, ze was nog te veel onder den indruk van den zwaren slag, die haar getroffen had, om er tegen in te gaan.

Den volgende middag liet Benthuijzen bij haar belet vragen.

Zij gaf bevel hem bij haar te laten komen in de tuinkamer en wees hem, uit de hoogte, een stoel aan.

Ze beheerschte zich, zooals men haar dit van jongsaf had ingeprent. In alles verried zij haar adellijke afkomst. Vriendelijk en toch als een meerdere onderhield ze zich met hem, terwijl hij haar in stilte bewonderde, zooals hij haar sinds zijn verblijf op de fabriek immer bewonderd had.

Groot en slank, fijn en teer met blanke teint, blauwe oogen en blond haar, zag hij haar als een engel en zou vol eerbied voor haar gekniel hebben, indien hij ervan overtuigd was geweest, haar niet te zullen beleedigen.

"Ja, de slag kwam onverwacht," stemde ze in, met even een licht beven van haar fijne roode lippen en trillen van hare neusvleugels. "Maar wij moeten in Gods wil berusten.... Wat had u mij te vragen, mijnheer Benthuijzen?" leidde ze het gesprek af.

"Niets te vragen, mevrouw, ik wilde u slechts verzoeken, of u zich indien u huishoudgeld noodig hebt, tot mij zou willen wenden....? Ik vreesde, dat mijnheer Dale misschien vergeten had, u hierover in te lichten."

"Mijn zwager heeft mij dit gisteren gezegd, mijnheer Benthuijzen, maar liefst had ik een doorlopend crediet op een bank.... dan.... behoef ik u niet.... telkens lastig te vallen.... Als u dan wilt zorgen, dat ik niet tevergeefs kom om mijn cheque te ontvangen."

Hij sidderde. Ze keek hem met haar fluweelige blauwe oogen aan, waarin hij nu een bevel las, waar hij onmogelijk tegen in zou kunnen gaan, en dat hij niet zou kunnen weigeren. Zoo had hij die oogen nog

Ze zag zijn blik onderzoekend op haar gericht.

nooit gezien! Hij wist, dat hij haar slaaf zou zijn, en ook was hij er zich van bewust, dat hij niet goedsmoeds mocht doen, wat ze beval.

Zij stond op ten teeken, dat het onderhoud geëindigd was. Niets vroeg ze over den geldelijken toestand, zoo was ze gewoon haar vraag om geld steeds ingewilligd te zien. En ook, omdat haar man haar nooit over zijn zaken sprak, stelde ze hem niet één vraag daaromtrent. Geen enkele gedachte over den gang hiervan scheen haar te verontrusten en hij waagde het niet er over te beginnen.

De tijd zou wel leeren! De kas zou voortaan niet meer zoo geplunderd worden als toen van Henken er de vrije beschikking over had, daarbij, rekeningen van wijn en champagne, 't verteer in de Clubs, zouden niet meer voorkomen.

De weduwe had gescheld om hem uit te laten en even later stak ze hem de fijne vingertoppen tot afscheid toe.

Zij was tevreden die geldkwestie afgehandeld te hebben. Aldus behoefde ze zich nooit te vernederen, hem er om te moeten vragen. Ze hield niet van dergelijke besprekingen en had om die reden ook niet bij den familieraad tegenwoordig willen zijn. En ook, Jan zou wel voor alles zorgen!

Benthuijzen liep den tuin door naar de fabriek, keek hier en daar naar het werk, sprak met een wever, of weefsters en begaf zich naar zijn kantoor, waar Alida, zijn dochter, hem zat op te wachten.

"Zoo, kind," zei hij aangenaam getroffen. "Kom je even goeden dag zeggen?"

Ze gaf hem een paar zoenen.

"Ik had u vandaag nog niet gezien, vader. Ik had van morgen hoofdpijn, maar nu is ze weer over."

Hij keek haar met welgevallen aan. Zijn knappe, flinke dochter! Zijn alles! Groot en frisch met bruine oogen en bruine haren, een goedig gelaat, een lust om haar te bekijken.

Zij knikte hem vriendelijk toe:

"Dag mijnheer de directeur! Zou mijnheer de directeur niet met zijn dochter willen gaan winkelen, daar ze.... een nieuw hoedje noodig heeft?"

"God beware me!" schrok hij. "Hoe kom je er toe? Wat weet ik van dameshoeden?"

Ze had heimelijk pret en liet hem voortgaan.

"Denk er om, ik sta nu voortaan voor alles alleen!"

"Arme vader!" zei ze meewarig. "Ja, 't moet een heel werk voor u zijn!.... Ik vroeg u dit dan ook maar voor de grap. Maar zeg, staat het nu werkelijk zoo slecht met de fabriek, zooals u me gisteren vertelde?" vroeg ze op gedempten toon. "Ik kan het haast niet gelooven. Bijna alle getouwen zijn in werking heb ik daar juist gezien.... In de spinnerij is zelfs niets leeg. U moet weten, ik heb u overal gezocht."

"Ik was bij mevrouw."

"En... hoe is het nu? Had ze niet geschreid?"

"Ze was uiterst kalm, maar zoo wit als een doode."

"Zielig, niet? Nog maar negenendertig en nu al weduwe. Het is toch ook verschrikkelijk!.... Gunst daar is mijnheer Piet, geloof ik!" sprong ze op. "Hoe naar, zoo in 't zwart! Ik zal maar gauw gaan! Dag vadtje! Tot vanavond!"

Ze ging, om Piet te ontwijken, een andere deur uit, doch de jonge man, die haar uit zijn kamer bemerkte had, begaf zich in plaats van naar het kantoor naar het hek, den uitgang van de fabriek, om haar pad te kruisen.

Alida bloosde, terwijl hij haar aansprak en haar hand drukte. Ze zag zijn blik onderzoekend op haar gericht en vlug, met een verontschuldiging, gehaast te zijn, wendde ze zich naar het hek.

(Wordt voortgezet.)

Vrouwennieuw

VIJF EENVOUDIGE WINTERMODELLEN

184. Smaakvolle wintermantel van bruinachtige fantasie-stof. Een aardig effect wordt teweeggebracht door het zijpand, dat naar voren toe een weinig verspringt en zoodoende de zakken vormt. Een breede ceintuur (alleen van voren) sjaalkraag en manchetten van geschoren bont in bijpassende tint vormen de garnering.

185. Een geheel rechte mantel van havanna-kleurig velours de iaine wordt gegarneerd door een groote skungskraag. Voorpand en mouwen zijn van koordgarneering voorzien.

186. Een elegante mantel van donkerblauw dubbel-ribs is op moderne wijze met manchetten en doorlopende sjaalkraag van zilvergrijs bont versierd.

187. Een zeer chic costuum van donkergroen fluweel, bestaat uit een recht jaquet en een naar links overslaand rokje. Het eerstgenoemde is afgezet met een smal randje skungs en gegarneerd met skungskraag en manchetten en moderne koordgarneering.

188 toont u een practischen wintermantel van bordeaux-kleurige rijsstof waarvan het rokdeel wordt verwijld door een tweetal uitspringende plooiën, welke van boven door knopen worden gesloten.

Een horizontale tres-garneering van achter en op zijde, een dubbele kraag en breede manchetten, van geribt bont voltooiën het geheel.

MARGUERITE.

DE KERSTTAFEL

Nauwelijks heeft de goede oude Sint ons land weer verlaten om zich een geheel jaar schuil te houden in het warme Spanje, of we worden, vooral door de étalages van de winkels, herinnerd aan de naderende Kerstmis! Heerlijk Kerstfeest, met zijn vredige, vroolijke beteekenis en zijn innige huiselijkheid! Velen zullen, wanneer ze aan Kerstmis denken, dit voelen als ik; helaas ook velen die geen andere gedachten er bij hebben dan „twee vrije Zondagen!” omdat ze de vreugde van dit feest niet kennen en doordat er geen warme huiselijkheid van hun omgeving uitgaat.

Zooals bij alle bijzondere gelegenheden, is de huisvrouw de stuwkracht, waarvan in huis alles uit kan gaan.

In plaats van de bloemen, waarmee ze Zaterdags de kamers een vriendelijk aanzien geeft, brengt ze nu een versiering aan van witte bloemetjes, hulst met roode besjes, hier en daar iets rood, lint b.v. om de vaasjes en misschien een mooie kerstklok. 't Spreekt van zelf, dat daar waar een Kerstboom aanwezig kan zijn, de mooiste versiering is aangebracht!

Voor het Kerstmaal, dat met of zonder gasten den eersten Kerstdag graag gegeven wordt, wordt de tafel gedekt met het mooiste tafellaken, gedeeltelijk bedekt met ons mooiste kleedje; de mooiste glazen, de mooiste vaas of vaasjes, gevuld met witte bloemetjes en hulst met een rood lintje; gezellig gevulde bonbonschaaltjes worden er op geplaatst. Ter vergemakkelijking van het vraagstuk: „Wat

zal ik geven,” laat ik hier een aardig Kerstmenu volgen, waarvan de diverse huisvrouwen één of meer gerechten kunnen gebruiken.

Huzarensla in schelpen
Tomatensoep
Zwezerikragoût met fleurons
Kalkoen met appelmoes
Wijngelei met ananas.

ZWEZERIKRAGOÛT.

1 koppelzwezerik: 1 ons kalfsgehakt; 60 gram bloem; 70 gram boter; kruiden n.l. peterselie, worteltje, foelie, laurierblad, paar peperkorrels, stuk ui; 1 eidooier; ½ d.L. room of melk; 1 blikje champignons; zout.

Bereiding: Blancheer de zwezerik d.w.z., zet

ze op met koud water, giet dit af zoodra het kookt, zet ze opnieuw op met koud water met de kruiden en 't zout en kook ze gaar gedurende pl.m. 20 min.. Ontdooi ze van vel en vet en snijd ze in niet te kleine dobbelstenen. Maak het gehakt smakelijk aan, maak er kleine balletjes van en kook deze in water met zout gaar. Roer een saus van boter, bloem en zwezerikbouillon op de bekende wijze en maak deze af met eidooier, room, zoonoodig zout en peper. Roer er de door midden gesneden champignons en 't champignonnat door. Doe de ragoût op op een vleeschschotel, en leg er een rand van fleurons om heen.

Fleurons. — Maak hiervoor feuilletédeeg. (zie voor 't maken daarvan 't Sint-Nicolaas-nummer.) Rol dit vrij dik uit en steek er halve maantjes van. Bak ze als banketletters.

N.B. Heel eenvoudig kan men ze bij den banketbakker bestellen.

KALKOEN BRADEN.

1 kalkoen; pl.m. 200 gr. boter; afhangende van 't gewicht der kalkoen een paar dunne lapjes lardeerspek; 500 gr. kastanjes; pl.m. 20 gr. zout.

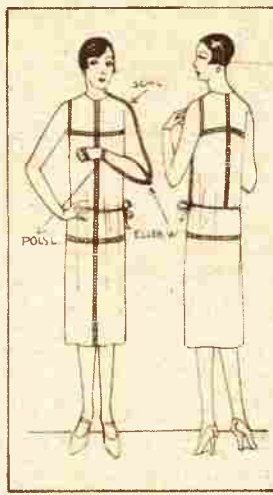
Bereiding: Wasch den kalkoen van binnen en van buiten. Wasch het lardeerspek en bind dit over de borst van den vogel. Zet den kalkoen op met niet te veel water en zout. Neem na pl.m. 2 uur den vogel uit de pan en vul hem in het achterlijf met de kastanjes, die vooraf gekruist, 5 à 10 minuten gekookt en daarna geschild zijn. Bind na het vullen het achterlijf van den kalkoen dicht. Giet de rest van 't kooknat uit de pan, laat de boter er lichtbruin in worden en braad er dan den kalkoen 1 uur of langer in onder veel bedruipen om het uitdrogen te voorkomen, tot hij gaar en mooi goud-bruin van kleur is. Maak de jus af met het kooknat en laat den kalkoen hierin in 'n gesloten pan nog een tijdje suderen. Verwijder 't spek.

Presenteer het vleesch met wat jus er over en 'n rand kastanjes er omheen.

CATHARINA.

WENK

Wagensmeer krijgt men uit een lichte japon door eerst de vlekken met zuivere ongezouten reuzel in te wrijven, ze daarna met Sunlight-zeep in te smeren en dan een poosje te laten intrekken. Tenslotte afwisselend met lauw water en witte terpentijn uitwasschen.

BERICHT — Wij stellen onze lezers in de gelegenheid, van onze mode-ontwerpen naar maat geknipte patronen te betrekken tegen zeer matigen prijs. Men neme daarvoor nauwkeurig de maat op de volgende wijze. Voordat men de maat gaat nemen, bindt men een bandje om de taille, waardoor men de juiste lengte van voor-, zij- en ruglengte

af kan meten. Bovenwijdte. De gehele bovenwijdte wordt genomen over het breedst van den rug. (volg het voorbeeld.) De Taillewijdte. De taillewijdte wordt genomen strak om de taille. Heupwijdte. De heupwijdte wordt genomen 15 c.M. onder de taille, vooral niet te strak. Voorlengte. De voorlengte wordt genomen vanuit den hals tot het bandje. Zijlengte. De zijlengte wordt genomen vanuit het oksel tot het bandje. Ruglengte. De ruglengte wordt genomen vanuit den rugwervel tot het bandje. Schouder-, elleboog- en polslengte, waar bij men steeds den centimeter bij den hals laat liggen (volg voorb.) Elleboogwijdte. Hierbij houdt men den arm gebogen, daar anders de mouw te nauw zou kunnen worden. Polswijdte. Vuistwijdte. Armsgawijdte. Heele lengte. De gehele lengte van japon of mantel wordt vanuit den hals gemeten. Met het maatnemen gelieve men nauwkeurig op het voorbeeld te letten. De maten gelieve men bij bestelling van een patroon met het nummer van het gewenschte model duidelijk op te geven aan „Het Patronenkantoor” Postbus no. 1, Haarlem, onder bijvoeging van het bepaalde bedrag in postzegels. Men verwijze daarbij naar den naam van dit blad. Binnen enkele dagen volgt dan franco toezending van het patroon.

Nr. 184 f 1.25, nr. 185 f 1.25, nr. 186 f 1.25, nr. 187 f 1.25, nr. 188 f 1.25.

Vraag

Peli

WRIJFWAS GEEL

voor vloeren en meubelen

de heerlijke zuivere wrijfwas voor vloeren en meubelen

ERDALFABRIEK AMSTERDAM

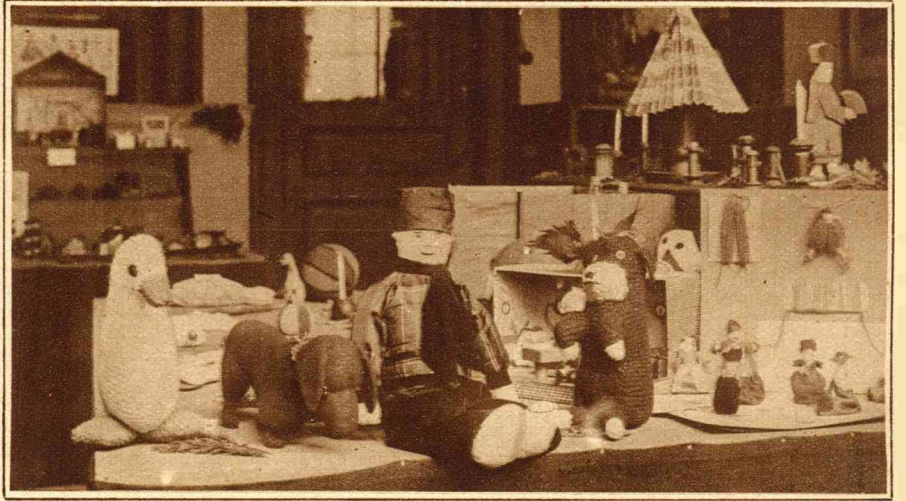
„Brengt zonneglans en dennengeur in huis”

ROTTERDAMSCH NIEUWS

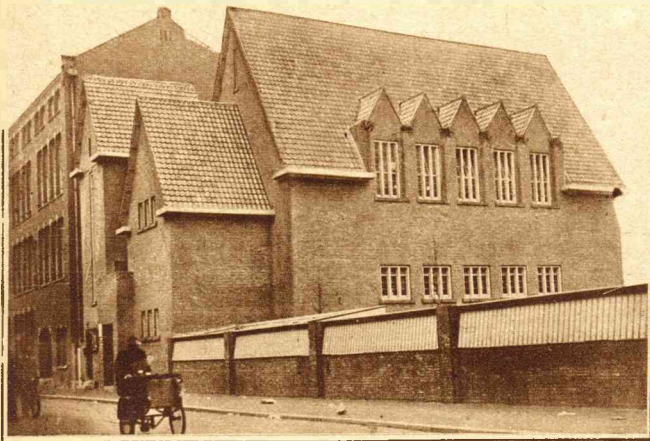
Overzicht van een der zalen.

Een aardig hoekje van de tentoonstelling.

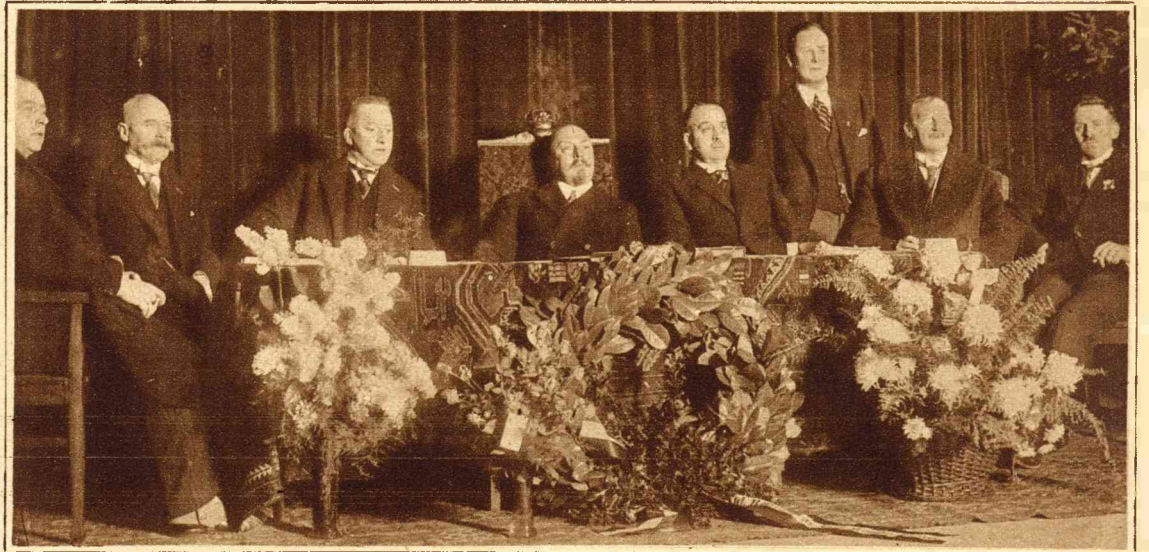
KERST-TENTOONSTELLING

In het Museum voor Ouders en Opvoeders aan den Gravendijkwal is een Kersttentoonstelling georganiseerd. Het tentoongestelde speelgoed is alles eigen maaksel. De inzendingen waren zeer talrijk.

EEN NIEUW BADHUIS

Rotterdam is wederom een nieuw Gemeentelijk Badhuis rijker geworden. Hierbij een foto van het geheel naar de eischen des tijds ingerichte gebouw aan De Bruynstraat.

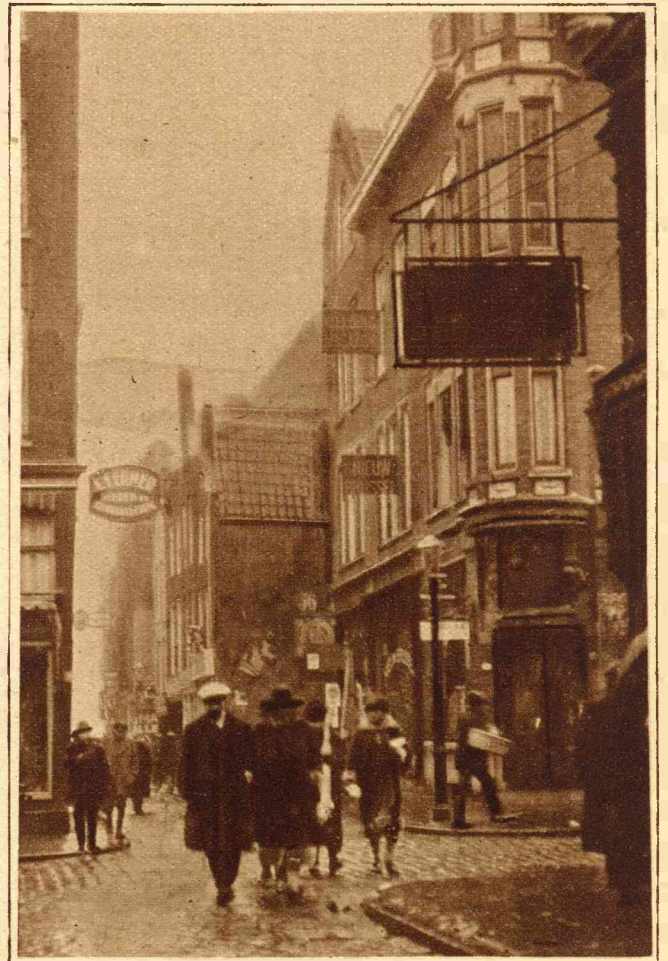
10-JARIG BESTAAN E.H.B.O.

Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van den Bond van E. H. B. O.-verenigingen voor Rotterdam en Omstreken, werd in het gebouw „Odeon” aan de Gouvernestraat een eeredstrijd georganiseerd in het behandelen van gewonden. Prins Hendrik woonde de demonstraties bij. Een foto van de officieele personen, die de demonstraties bijwoonden. In het midden Prins Hendrik, links daarnaast burgemeester Wytema.

TENTOONSTELLINGEN

De Vereeniging van Kanariëliehebbers „Het Westen” hield één dezer dagen voor de 7e maal een tentoonstelling met zangwedstrijd in de zaal van den heer Cleypool. Er waren totaal 248 inzendingen. Hiernaast: Foto van het bestuur en eenige inzenders.

De Rotterdamsche kanarievereniging „Kanaria” te Charlois hield op 10 en 11 Dec. j.l. een onderlinge tentoonstelling met zangwedstrijd. Op onze foto hieronder een aantal leden met het bestuur.

EINDELIJK!

De verbreding van de Lange Pannekoekstraat wordt een feit! Kortelings is in de Tweede Kamer het wetsvoorstel aangaande de onteigening, noodig voor de verbreding van de Lange Pannekoekstraat, aangenomen. Eenige panden zullen binnenkort onder den sloepershamer komen. De Lange Pannekoekstraat, zooals zij thans is.

TEENEN-CULTUUR IN ZEELAND

De wisschen- of teenen-cultuur in Zuid-Beveland is een der takken van het Zeeuwsche landbouwbedrijf, welke niet druk beoefend wordt. De wisschen worden gekweekt in groote bosschen en in November—December worden ze gekapt. Met een krom hakmes worden de ruwe teenen handig afgeslagen. Als ze „schoon” zijn en op maat gesorteerd, worden ze netjes tot schooven bijeen gebonden

De middelste persoon is bezig met het hakken der wisschen, een zwaar karwei, waar niet iedereen even handig in is. Rechts ziet men iemand bezig z'n hakmes te wetten. Links het samenbinden der ruwe wisschen.

Even schaffen! De theeketel hangt boven het knapperende vuur, waaromheen de mannen zich behagelijk hebben neergezet.

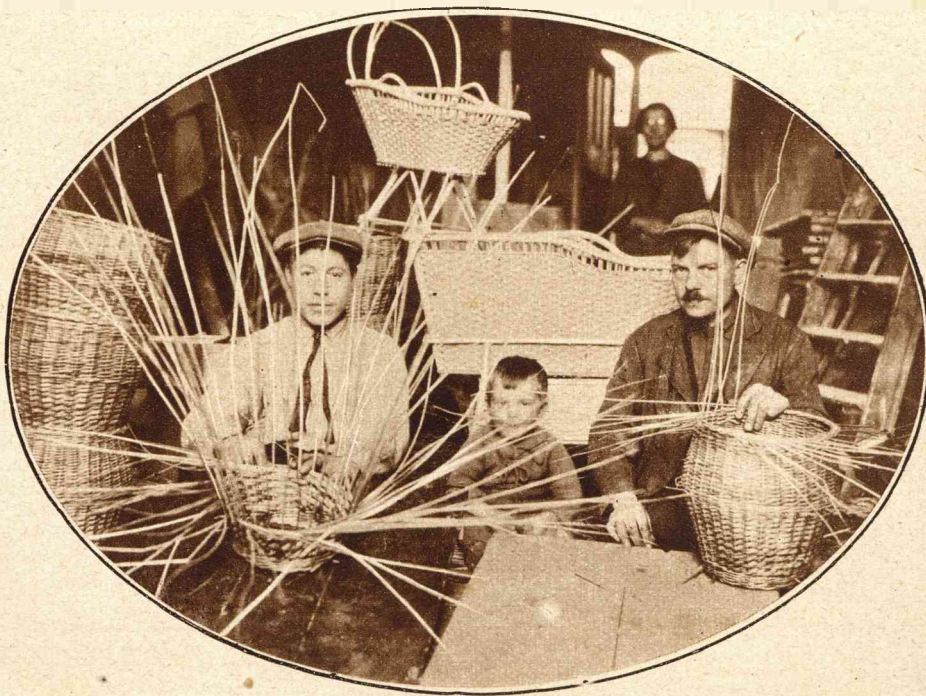
en dan naar huis vervoerd. De korte wisschen worden voor den tuinbouw gebruikt en de langeren gaan naar den mandenmaker, die er mandjes, stoelen, wiegen enz. van maakt, welke soms zoo mooi zijn, dat men er moeilijk de onooglijke bruine of witte wisschen uit herkennen kan. Van deze betrekkelijk weinig bekende industrie maakten wij eenige foto's, waarvan wij er op deze pagina een aantal reproduceeren.

Als de wisschen schoon zijn en op maat gesorteerd, worden ze netjes tot schooven bijeengebonden.

Voordat een nieuwe aanval op de wisschen wordt ondernomen, worden de hakmessen terdege gescherpt.

De mandenmakers zijn bezig van de wisschen manden, stoelen, wiegen enz. te maken.

UIT HET OUDE ZIERIKZEE

Zierikzee is een zeer bezienswaardige stad. Men vindt er fraaie oude poorten uit de 14e en 15e eeuw, een kolossalen toren uit de 15e eeuw, het Gevangenhuis en tal van oude gebouwen en geveltjes. Onder de oude stadjes van Zeeland bekleedt Zierikzee wel een eerste plaats. Komt men van Bruinisse de stad binnen, dan treft ons dadelijk de fraaie Havenpoort met het ophaalbruggetje. Van Brouwershaven treedt men door de Nobel-

Een kiekje vanuit het z.g. Vrijpoortje.

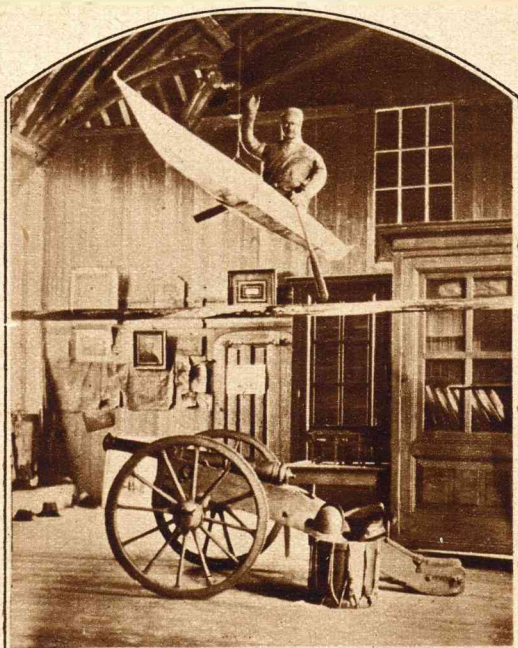

Het „Vrijpoortje” van den anderen kant gezien.

poort de stad binnen, en vanaf de Schelde passeert men de wallen. Overal dus oude bouwwerken en vaak schoone oude architectuur. Ook de eenvoudige primitieve buurtjes, verweerd en krom, geven aan het stadje iets karakteristieks.

Een typisch oud hoekje langs de Haven. In het midden de Z. Havenpoort en rechts de nieuwe Z. Havenbrug.

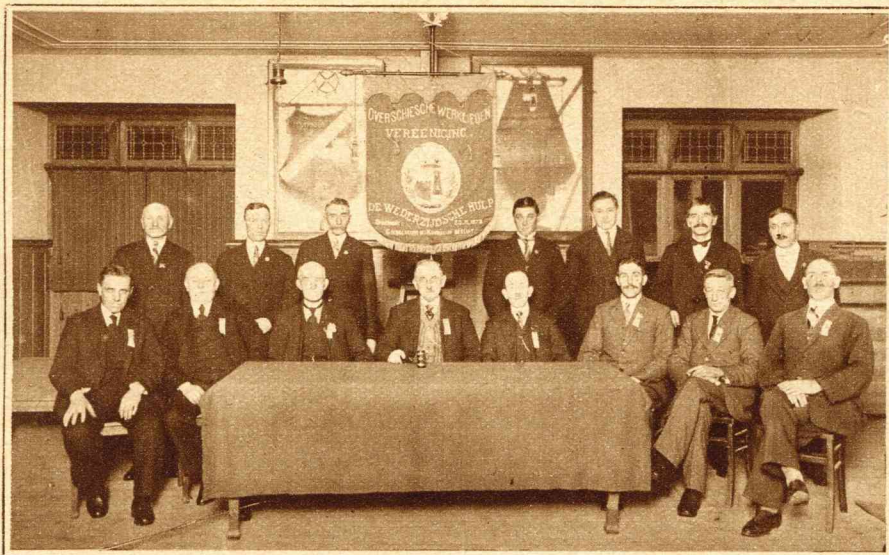
Boven in het oude stadhuis is een verzameling oudheden ondergebracht. Men ziet daar o.a. een der oude kanonnen, die vroeger op een der wallen heeft gestaan, een oude trom, sjako's, helmen enz. Aan de zoldering hangt een sloepje met een strooien eskimo daarin. Beweerd wordt, dat in 1621 een eskimo in dat sloepje landde. Na zijn dood werden de kleeren met stroo gevuld en sindsdien hangt „hij” daar.

Hiernaast: Het „s-Gravensteen”, ofwel het oude Gevangenhuis, een sierlijk oud gebouw, dat in 1524—1526 gebouwd werd. Tot 1924 is het gevangenis gebleven, doch na de opheffing van het gerechtshof raakte het gebouw zijn bestemming als gevangenis kwijt.

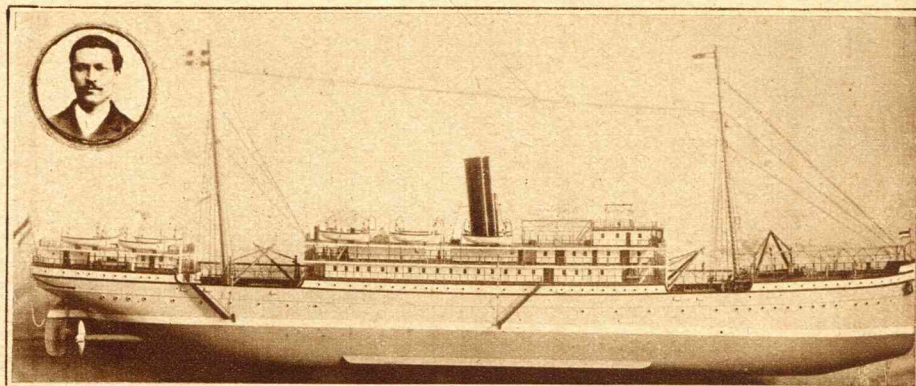

De Heelstraat met het in 1550 gebouwde fraaie stadhuis. Dit mooie oude gebouw is zooveel mogelijk in z'n oorspronkelijken staat bewaard gebleven en maakt thans nog een der voornaamste sieraden van het stadje uit.

De Overschie'sche Werklievenvereniging „De Wederzijdsche Hulp“ bestond eind vorige maand 55 jaar. — Een foto van het jubilerend bestuur.

Hierboven een model van het voor twee jaar gesloopte s.s. „Goentoer“ van de Rott. Lloyd. — Dit model heeft de heer A. van der Vlies te Dordrecht (inzet) geheel in zijn vrijen tijd vervaardigd.

GEMENGD NIEUWS

Den 29sten December a.s. hoopt de heer C. van der Blik te Papendrecht zijn 70sten verjaardag te vieren. Hij is oudstrijder en een bekend voorstander der Liberale partij. Vooral te Vlissingen was de heer van der Blik een zeer bekende en gezeiene persoonlijkheid.

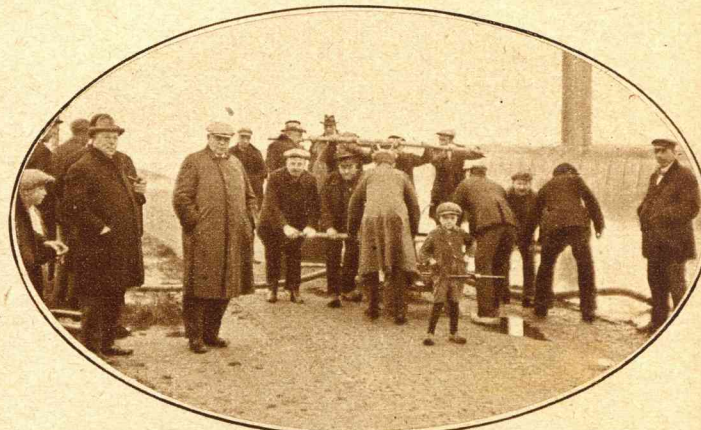
De heer J. Louwe te Maas-luis, machinist bij L. Smit en Co's Intern. Sleepdienst, hoopt 30 December a.s. zijn 30-jarig jubileum bij genoemde firma te vieren.

De groote doorbraak Coolingsingel—Jonker Fransstraat te Rotterdam. Een foto van de doorbraak bij de Heerenstraat. Zooals men ziet is er van de panden aan de linkerzijde niet veel meer over.

Een kijkje bij de werkzaamheden voor den oprit aan het Bolwerk, dat verbonden wordt met den oprit aan de Boompjes. Zij zullen samen één geheel vormen, waardoor de Willemsbrug aan beide kanten te bereiken zal zijn.

Een kiekje van de kortelings te Hellevoetsluis gehouden „natte oefening“ der brandweer.

De gemeente Rotterdam heeft besloten, alle oude en onbewoonbaar verklaarde woningen te laten sloopen. Een kijkje in de Schavensteeg, waar nog een aantal van deze woningen staat, die echter binnen korten tijd ook van het tooneel zullen verdwijnen.

Hiernaast: Burgemeester Wabeke te Wemeldinge hoopt morgen zijn 25-jarig ambtsjubileum te vieren. Het zal den beminden burgervader zeker niet aan belangstelling ontbreken.

* * *

Wie 't laatst lacht, lacht 't best

VOLKOMEN VEILIG.

Hij logeerde in een landelijk hotelletje en zette zijn schoenen 's-avonds voor de deur van zijn kamer, om gepoetst te worden. Den volgenden morgen bemerkte hij evenwel, dat zijn schoenen niet waren schoongemaakt en aanstonds liep hij naar den eigenaar, om zich te beklagen.

„Ik heb gisteravond mijn schoenen buiten de kamerdeur laten staan,” zei hij „en vanmorgen vind ik ze er nog, zoals ik ze er neerzette; blijkbaar is niemand er aan geweest.”

Waarop de hotel-eigenaar antwoordde: „Maar wat denkt u wel van mijn hotel, mijnheer, hier komt niemand aan het eigendom van een ander; u had gerust uw gouden horloge op de gang kunnen neerleggen, en dan zou u dat ook vanmorgen teruggevonden hebben. We zijn hier eerlijke mensen, mijnheer.”

DANKBETUIGING.

Hiermede betuigt ondergeteekende zijn hartelijken dank aan de Directie van het geïllustreerd weekblad „Groot Rotterdam” voor het door hem ontvangen bedrag van **ZESTIG GULDEN**,

zijnde een uitkeering van de gratis ongevallen-verzekering, waarop hij, na een hem overkomen ongeval, als abonné van bovengenoemd blad recht had.

Westdorpe. **A. G. DE BOUVER.**

(Agent van „Groot Rotterdam” voor Westdorpe en Sas van Gent: A. N. Notté, Zuidstraat 252, Sas van Gent).

VOOR ELK Z'N KEUS

J. HENIGER Jr. hoek Kipstraat, Pannekoekstraat
Grootste sortering • Geen illalen • Lage prijzen
Vijf étalages • Telefoon 11309

De held. „Aan alle kanten strekt de woestijn zich uit! Ik licht mijn geweer op en leg aan: het schot valt! Daar, op eenige passen afstand ligt een doode leeuw!...?”
Zij (verveeld): „Hoe lang was ie al dood?”

HET CONSULT.

„Dokter, wat ik noodig heb, is iets om me wat op te fleuren, iets, dat me weer echt vechtlustig maakt.”
„Goed, dan zal ik je mijn rekening maar sturen!”

Gastheer. „Is dit de beste wijn, Smulders?”
Bediende (die bij z'n nieuwen meester in 't gevele wil komen): „Neen mijnheer, maar 't is de beste, die u heeft!”

Uitslag Prijsvraag No. 29.

De oplossing is als volgt:

GROOTE GEDACHTEN KOMEN UIT 'T HART VOORT.

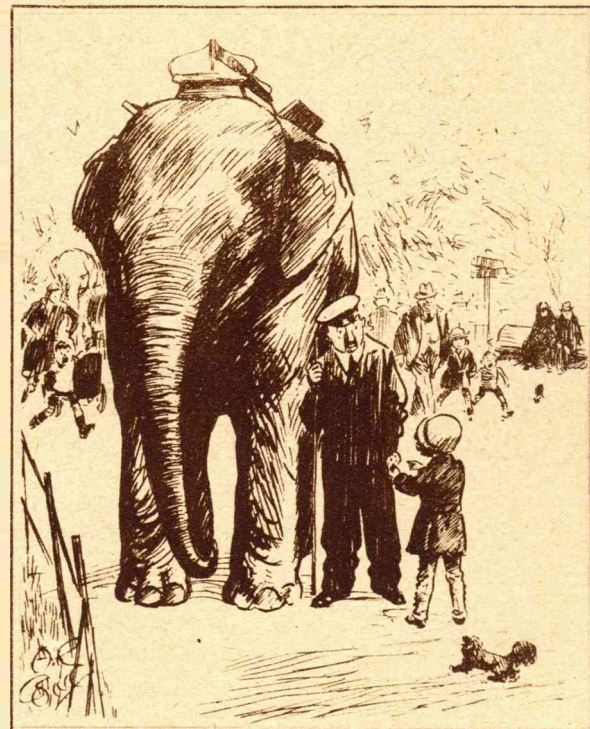
Onder de goede oplossers werden de prijzen als volgt verloot:

1 presenteerblaadje: D.G. Mookus, Poolstr. 12B, Rotterdam.

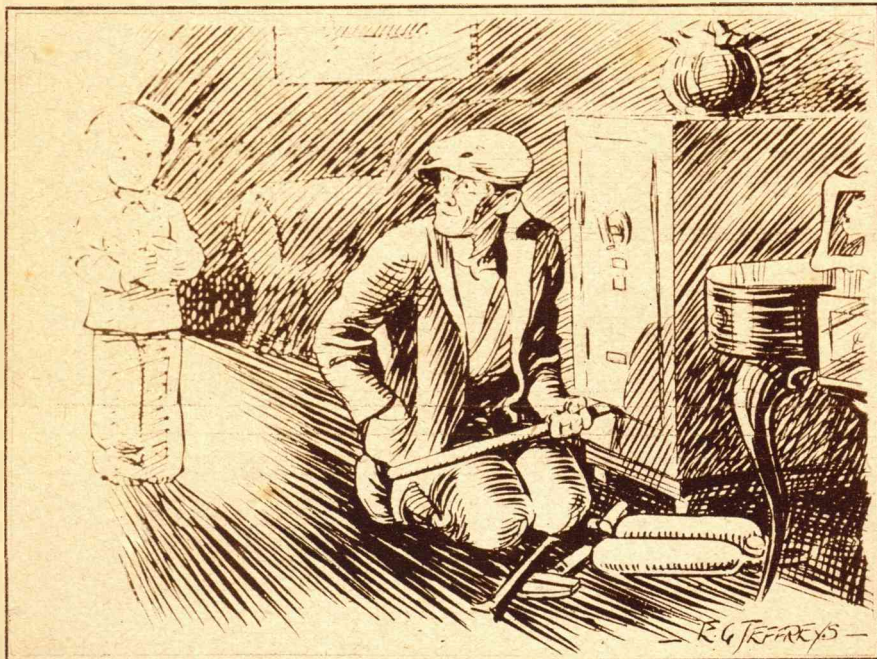
1 flacon eau de cologne: C van Dijk, Kerkhofstraat 19, Rotterdam.

1 tabakspijp: G.H. Romp, Nieuwstraat 37, Dordrecht.

1 doos zeep: A.C. Dubbelman, Nassaulaan 23. Schiedam.

Klein meisje: „Mag de olifant vruchten eten?”
Oppasser: „Zeker, kindje.”
Klein meisje: „Mag ik hem dan een krent uit mijn krentebroodje geven, asjebliest?”
(The Passing Show).

Kleine jongen: „Mijnheer, wilt u asjebliest mijn spaarpot ook een openmaken, als u met die van vader klaar bent?”
(Gacety).

„Zeg eens, — als je drie jaar piano-les nam, zou je misschien wel tweemaal zoo goed piano kunnen spelen als je nu denkt, dat je het kunt, als je dacht dat je twee keer zoo goed kon spelen als je denkt dat je het nu doet!”

Mevrouw Dingemans: „Ik wou, dat dit receptenboek maar wat duidelijker was!”

Mijnheer Dingemans: „Wat is er dan in, dat je niet begrijpt, lieve?”

Mevrouw Dingemans: „Wel, in dit recept heeft men het over het gebruiken van oude aardappelen, maar er staat niet bij hoe oud de aardappelen moeten zijn.”

„Wat is het geheim van succes in zaken? De menschen aansmeren wat ze noodig hebben?”

„Neen, dat is het niet. Je moet ze overtuigen, dat ze de dingen noodig hebben, die je verkoopen wilt.”

SIGAREN TABAKKEN

J. G. HILHORST
O. BINNENWEG 71c

Laagste
Cigarettensprijzen

SALON BYOU

(GEEN KEUKENSTOOF)

met Zwitsersche Dubbelvoerwerk en 2 jaar garantie

f 43.—

Zonder één cent handgeld met één Gulden per week

Gramfoonhuis „COSTA MILONA”

1e Middellandstraat 36 (naast Bervoets)

Gramfoonplaten leveren wij op betaling van f 1.— per week

Voorhanden de platen *Ça c'est Paris* en *Alaska* à f 2.— p. st.

'n Tractatie voor jong en oud!

ONS SPEELHOEKJE

DAMMEN.

OPLOSSING PROBLEEM No. 11.

PROBLEEM No. 12.

Auteur L. Sigal, Parijs.

Auteur Henri Chiland.

De stand in cijfers was:

Zwart 7 schijven op: 4, 15,

16, 17, 18, 19 en 26.

Wit 7 schijven op: 25, 28,

29, 31, 32, 37 en 41.

Wit: 28—23, 32×21, 29—24.

25×14, 14×25, 25—20 enz.

wint.

Zwart: 19×28, 16×47, 43×

20, 15—20, 4—9.

Hoewel zeer eenvoudig, zit

er toch iets aardigs in deze

afwikkeling.

BILJARTEN.

Stooten door J. Dommering.

Bal 1 recht doorschieten.

Men spele met „lossen pols”

en rake den speelbal (1) hoog

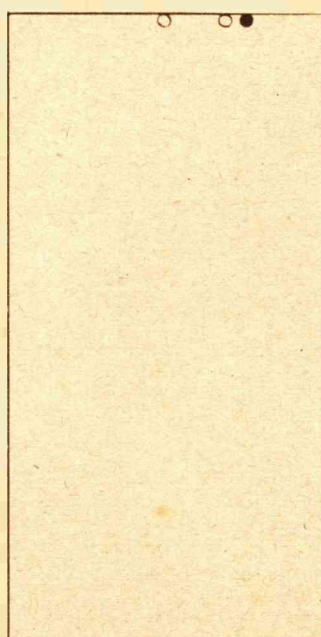
links. De tweede bal zal dan

naar rechts loopen, terwijl de

derde bal en de speelbal aan

den band blijven en carambo-

leeren.

Vervolg opmerkingen masséeren.

Bij den masséestoot houde men met de rechterhand de

queue op ongeveer 25 c.M. van het uiteinde vast tusschen duim en wijsvinger. De beste houding is, dat men de hand zoo houdt, dat de pink boven is. Men klemme nu de queue, zooals gezegd tusschen duim en wijsvinger en drukke met den wijsvinger de queue tegen de holte, gevormd door duim en wijsvinger van de linkerhand.

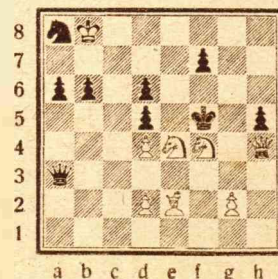
SCHAAKRUBRIEK.

Alles betreffende deze rubriek te adresseeren aan den Schaakredacteur van dit blad.

PROBLEEM No. 12.

Auteur: G. Heathcote.

The British Chess Magazine. 1909—'10.

a b c d e f g h

Stand in cijfers:

Wit: Kb8, Dh4, Pe4, Pf4, Le2, pionnen d2, g2, d4.

Zwart: Kf5, Da3, Pa8, pionnen d5, h5, a6, b6, d6, f7.

Mat in drie zetten.

OPLOSSING PROBLEEM No. 11.

De diagramstand was:

Wit: Kh6, pionnen d4, a5, d5, f6.

Zwart: Kh8, pionnen f2, b5, g5, h5, g6.

Wit forceert de winst als volgt:

1 a5—a6! f2—f1 = Dame

2 a6—a7 Df1—a1 (a.)

3 f6—f7 Da1—a3 (gedw.)

4 d5—d6 Da3—f3 (gedw.)

5 d4—d5 en wint. —

(a.) 2 ——— Kh8—g8

3 a7—a8 is Dame en †

Kg8—f7

4 Da8—b7 Kf7:f6

5 Db7—g7† enz. wint. —

De stand in cijfers behoort te zijn:

Zwart 10 schijven op: 7, 9,

11, 12, 13, 25, 26, 27, 30 en 35.

Wit 10 schijven op: 28, 29,

33, 36, 37, 39, 42, 44, 48 en 49.

Wit speelt en forceert een

schijf winst.

Terneuzen is een echte Havenstad; men vindt er mooie ruime havens. — Hierboven: een aardig kijkje op den Oostelijken Kanaal-arm, de haven van beurtschippers enz. —

TERNEUZEN

Hieronder: In de Oostkolk. Vóórdat de schepen de sluis uitvaren, wordt het water op hetzelfde peil gebracht. Het stroomt dan met veel kracht uit het kanaal in de sluisen.

